T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KAHTA (ADIYAMAN) MERKEZİ VE NARİNCE KÖYÜNÜN ETNOBOTANİK AÇIDAN ARAŞTIRILMASI

Yasemin BAKIR SADE

ŞANLIURFA
2014

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KAHTA (ADIYAMAN) MERKEZİ VE NARİNCE KÖYÜNÜN ETNOBOTANİK AÇIDAN ARAŞTIRILMASI

Yasemin BAKIR SADE

ŞANLIURFA
2014

Prof. Dr. Hasan AKAN danışmanlığında, Yasemin BAKIR SADE'nin hazırladığı, **''Kahta (Adıyaman) Merkezi ve Narince köyünün Etnobotanik Açıdan Araştırılması''** konulu bu çalışma 14/07/2014 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Danışman: Prof. Dr. Hasan AKAN ……...

Üye: Prof. Dr. Nazım ŞEKEROĞLU ……..

Üye: Yrd. Doç. Dr. A. Cenap CEVHERİ ...……

Bu Tezin Biyoloji Anabilim Dalında Yapıldığını ve Enstitümüz Kurallarına Göre Düzenlendiğini Onaylarım.

Prof. Dr. Sinan UYANIK
Enstitü Müdürü

Bu Çalışma HÜBAK tarafından desteklenmiştir.
Proje No: 13109

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirilerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET…… i
ABSTRACT…….. ii
TEŞEKKÜR……..... iii
ŞEKİLLER DİZİNİ…… iv
ÇİZELGELER DİZİNİ…….. v
1.GİRİŞ…….. 1
2. MATERYAL ve YÖNTEM……. 6
2.1.Genel Coğrafya ve Yeryüzü Şekilleri……. 9
2.2. İklim Durumu …… 11
2.3. İlçe Ekonomisi ve Sanayisi …….. 12
3. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA..……... 13
3.2.1. Acoracea ……. 13
3.2.2. Amaranthaceae …….. 13
3.2.3. Anacardiaceae…… 13
3.2.4. Arecaceae ……... 14
3.2.5. Apiaceae – (Umbelliferae) …..……..……... 15
3.2.6. Asteraceae – (Compositae) ……..……..…….. 17
3.2.7. Brassicaceae – (Cruciferae)..…….. 20
3.2.8. Burseraceae ……. 22
3.2.9. Combretaceae …… 22
3.2.10. Caprifoliaceae ……... 23
3.2.11. Cannabaceae ……. 23
3.2.12. Cucurbitaceae ……... 24
3.2.13. Cupressaceae …… 24
3.2.14. Denotheraceae …….. 25
3.2.15. Ericaceae ……... 25
3.2.16. Equisetaceae ……. 26
3.2.17. Fabaceae – (Leguminosae)…… 26
3.2.18. Fagaceae ……... 28
3.2.19. Ginkogoaceae ……... 28
3.2.20. Hamamelidaceae …….. 29
3.2.21. Hypericaceae …… 29
3.2.22. Juglandaceae…….. 29
3.2.23. Lamiaceae – (Labiatae)..…….. 30
3.2.24. Lauraceae…. ……. 35
3.2.25. Liliaceae… ……... 36
3.2.26. Linaceae.. …….. 36
3.2.27. Lythraceae……. …….. 37
3.2.28. Malvaceae…. …… 38
3.2.29. Myrtaceae……..…… 39
3.2.30. Oleaceae……..……... 39
3.2.31. Papaveraceae……..…….. 40
3.2.32. Pinaceae... …….. 40
3.2.33. Piperaceae…….. 41
3.2.34. Plantaginacea……..……... 41
3.2.35. Platanaceae…… 42
3.2.36. Poaceae –(Gramineae) ……..…… 42
3.2.37. Ranunculaceae…….…… 43
3.2.38. Rhamnaceae…..…… 44
3.2.39. Rutaceae…..…….. 44
3.2.40. Rosaceae…..……... 44
3.2.41. Solanaceae…..…….. 46
3.2.42. Theaceae…..……... 46
3.2.43. Thymeleaceae…… 47
3.2.44. Tiliaceae… ……... 47

3.2.45. Urticaceae……..…… 48
3.2.46. Valerianaceae…… ……... 48
3.2.47. Verbenaceae…...…….. 49
3.2.48. Zingiberaceae…...……. 49
3.2.49. Zygophyllaceae……...…….. 50
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER ……..... 88
KAYNAKÇA …… 93
ÖZGEÇMİŞ…… 96

1. GİRİŞ

İlk kez 1895 yılında Prof. J.W.Harshberger tarafından kullanılmış olan Etnobotanik teriminin manasına baktığımız zaman bitkilerin insanlarla çalışılması veya ‘’bitkilerin yerel halk tarafından kullanımı’’ diyebiliriz. Yani kısaca biz bunu insan-bitki ilişkisi diye de adlandırabiliriz (Yıldırımlı, 2004).

Etnobotanik araştırmalar deneme yanılma yoluyla ve uzunca bir süreçte, çağdan çağa aktarılarak günümüze kadar ulaşmış olan çok değerli bilgilerdir. Fakat teknolojinin gelişmesiyle ve şehir hayatına olan ilginin artmasıyla etnobotaniksel bilgilerin kaybolması sorun gündeme gelmektedir. Bu nedenle bu bilgilerin düzenli bir şekilde yazılı hale getirilmesi kaçınılmaz bir gerekliliktir. Bu zaruriyet yaklaşık(keşfedilen kadarıyla) 3788 endemik tür bulunduran ülkemizin ekonomisi açısından da önemlilik arz etmektedir. Günümüzde bu alanda en ileri ülke Hindistan’dır. Ayrıca Çin, Nijerya, Kenya gibi Afrika ülkeleri ve Latin Amerika’da da bu konunun üzerine düşülmektedir. Hatta bu ülkelerde etnobotanik üzerine enstitüler ve laboratuvarlar da kurulmaktadır.

Etnobotanik çalışmalarda halkın bitkiye verdiği isimler ve kullanım biçimlerinin saptanması da çok önemlidir. Türkiye florasına baktığımız zaman 167 familyaya ait 9000 (yerli, yabancı, kültür dahil) tür bitki buluburken, alttür ve varyetelerle birlikte toplam 12000 bitki sayısı ile oldukça zengin bir bitki dünyasına sahip olduğunu görüyoruz. Endemizm bakımından da oldukça zengin bir ülke olan Türkiye’de 3788 endemik bitki varken, tüm Avrupa’da ise bu sayısı 2750 kadardır. Ayrıca yurdumuz endemizm açısından Orta Doğu’nun da en zengin florasına sahip olmakla birlikte çok sayıda türün de gen merkezi konumundadır (http://www.iupsa.com/etnobotanik-calismalarin-ulkemizdeki-yeri).

İnsanlar var olduklarından bu yana yaşamlarını sürdürebilmek için bitkilerden faydalanmışlardır. Bazı bitkileri besin olarak, boya elde etmek, süs bitkisi olarak ya da tedavi amaçlı kullanmışlardır. İnsanlık, tarih boyunca bitkilerle beslenmiş, bitkilerin şifasına başvurmuş ve bitkilere dayalı tecrübesini biriktirmiştir. Türkiye'de kırsal kesimde yaşayan halkın çoğu, ilaç alım güçlerinin sınırlı olması ya da istenildiği an ilaç edinmelerinin mümkün olmaması sebebiyle geleneksel tecrübelerini kullanarak ilaçlarını bitkilerden elde etme yoluna gitmişlerdir. İlaç sanayinin vazgeçilmez materyali olan ve bazen de yiyecek olarak kullanılan yabani bitkilerin yöresel olarak hangi isimlerle anıldığının, hangi hastalıklara iyi geldiğinin ve ne gibi amaçlarla kullanıldığının bilinmesi ileride bilim dünyasına iyi bir kaynak oluşturacaktır. Ülkemizde ham droglar genellikle doğal bitkilerden karşılanmaktadır. Bunların halka ulaştırılması çoğunlukla aktarlar vasıtasıyla olmaktadır (Yıldırımlı, 2004).

Bitkilerle tedavi yöntemi insanlık tarihi kadar eskidir ve tarih boyunca nesillerden nesillere aktarılan deneyim ve tedavi yöntemleri bu alandaki birikimleri oluşturmaktadır (Öztürk & Özçelik, 1991).

Dünya'da 800.000, Türkiye'de ise 12.000 civarında bitki türü bulunmaktadır. Gıda elde etmek için kullanılan türlerin sayısı 3000 civarındadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) bitkisel drogların sayısını 1900 olarak vermiştir. Tedavi amacıyla kullanılan yaklaşık 20.000 bitkinin 600 kadarı Türkiye'de yetişmektedir (Öztürk & Özçelik, 1991).

Türk toplumunda çoğunluğun kırsal bölgelerde yaşamasından dolayı halk, yabani bitkilerle yakından ilgilenmektedir. Halk yabani bitkilerin bir bölümünden gıda, baharat, boyar madde veya hastalıkların tedavisinde yararlanmaktadır. Tıbbî bitkilerin amaca uygun, etkili ve yeteri kadar kullanılabilmesi için kimyasal içeriğinin ve etken maddelerinin miktarları, özellikleri ve etki mekanizmalarının tes-

pit edilmesi gerekmektedir (Baytop, 1984).

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tıbbî folkloru özellikle bu bölgedeki kimi yerleşim yerlerinin dağınık ve korunmuş olması nedeniyle önem taşımaktadır. Bu bölgede pek çok bitki tedavi edici özelliğiyle bilinmektedir. Gerek sanayinin, gerekse ulaşım olanaklarının gecikmesi nedeniyle, bu bölgede yüzlerce yıldan beri sürdürülen geleneklerin çoğu değişmeden günümüze dek gelebilmiştir. Bu gelenekler içinde yer alan ve tedavi edici özellikleri bilinen bitkiler, kırsal kesimde olduğu kadar, kent yaşamı içinde de yerini almıştır (Saya ve ark, 2001).

Güneydoğu Anadolu Bölgesi, etnobotanik özellikleri açısından araştırılması gereken bölgelerden biridir. Bölge halkının çoğunluğu, kırsal alanlarda yasamaları nedeniyle yabani bitkilerle yakından ilgilidir.

Yaptığımız literatür taramaları sonucunda, bölgede yapılan ilk etnobotanik çalışmalar arasında; Urfa Folklorik Tıbbından Örnekler ve Modern Tıp Açısından İncelenmesi (Erdemir, 1983); Urfa'ya özgü İlaçlar (Çini, 1983); Urfa'da Hastalıkların Tedavi Şekilleri (Isıkoğlu, 1971); Kanser Hastalığında Tedavi Amacıyla Kullanılan Yöresel Bitkiler (Yücecan, 1988); Güneydoğu Anadolu Bölgesi Tıbbi ve Aromatik Bitkileri (Özel, 1999); Sindirim Sistemi Rahatsızlıklarında Kullanılan Yöresel Bitkiler (Yücecan, 1991); GAP Yöresindeki Tıbbi ve Endemik Bitkiler (Saya, 2001); GAP Yöresinde Kapari'nin Etnobotaniği (Akan, 2004); Şanlıurfa Semt Pazarlarında Satılan Doğal Bitkilerin Etnobotaniği (Akan, 2005); Mardin Sepetleri (Akan, 2005); Şanlıurfa İsotunun Tarihçesi ve Etnobotanik Özellikleri (Akan, 2005); Şanlıurfa Müzikal Enstrümanları, Kalecik Dağı'nın Etnobotanik Özellikleri (Akan ve ark. 2013); GAP Yöresindeki Tıbbi ve Aromatik Bitkiler (Akan, 2005); ve Zeytinbahçe ile Akarçay arasında kalan bölgenin florası ve etnobotanik özellikleri (Akan, 2007); Doğu Anadolu'da tıbbi bitkilerin araştırılması (Özgökçe ve Özçelik, 2004); Kürecik (Malatya) etnobotanik bir çalışma

(Yeşil, 2007); Anadoluda halk arasındaki bitkilerin kullanım amaçları (Şimşek, 2002); Midyat civarında etnobotanik araştırma (Akgül, 2008); Cizre'nin etnobotanik özellikleri (Gencay 2007), Kurtalan (Siirt) ilçesinin etnobotanik özellikleri (Yapıcı ve ark. 2004) adlı çalışmalar gösterilebilir. Ayrıca, araştırma yaptığımız bölgede; Adıyaman ilinde etnobotanik değeri olan bazı bitkilerin kullanım alanları tespiti (Güldaş, 2009) ve Adıyaman ve çevresinin etnobotanik özellikleri (Gelse, 2012) gibi çalışmalar yapılmıştır.

Çalışmanın amaçları şöyledir;

- Halkın kullandığı tıbbi bitkileri yöresel adlarıyla tanımlamak.
- Kullanılan tıbbi bitkilerin hangi amaçla kullanıldığını ve hangi hastalıklara iyi geldiğini belirlemek.
- Kahta ilçesinde ve Narince köyünde yapılacak etnobotanik çalışma ile yörede bulunan bitkilerin kaçının tıbbi amaçla kullanıldığı, kaçının gıda, süs, yakıt gibi amaçlarla kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Yöre halkının hangi bitkiyi hangi amaçla kullandığını belirlemek.
- Halkın fitoterapi'ye karşı olan ilgisini saptamak.
- Kırsal kesimle gelişmiş yerlerin fitoterapiye ilgisi arasındaki farkı gözlemlemek.
- Bu konuyla ilgili Kahta ilçesi ve Narince yöresi'nde bugüne kadar bir araştırmanın yapılmamış olması sebebiyle, yapılacak bu araştırma bölge için orijinal bir çalışma olacağı düşünüldüğünde bu da çalışmayı daha cazip hale getirmektedir.
- Çekilecek bitki fotoğrafları hem tanıtıcı, hem de eğitici dokümanların hazırlanmasında büyük bir yarar sağlayacaktır. Yapılacak değişik yayınlarla halka bu bitkilerin tanıtılmasıyla bu tür çalışmaların önemli bir boyutu kazandırılacak yöre halkının bu bitkileri bilinçli kullanılmasına yardımcı olmaktır.
- Çalışmanın sonucunda yörede pek tanınmayan ve değerlendirilmeyen

bitkilerin kullanımlarına ilişkin bilgiler derlenmiş olacaktır.

- Çalışma alanının renkli fotoğraflı koleksiyonunu oluşturmak.
- Bu konuda çalışan ilgili kurum ve kuruluşlara kaynak oluşturulması.

Bu çalışmada, Kahta ilçe merkezindeki ve Narince köyünde özellikle tıbbi bitkilerin araştırılması ve kırsal kesimlerin daha gelişmiş yörelere göre etnobotaniğe olan ilgisini karşılaştırılması hedeflenmiştir. Etnobotanik olgusu gittikçe önem kazanıyor. Günümüzde bitkilerle tedavi bir bilim dalı haline gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılan bir çalışma, dünyada yaklaşık 21.000 bitki türünün ilaç sanayinde kullanıldığını ortaya koymuştur. Yapılan bu çalışmalar ne kadar dikkatli yapılmış olursa olsun, ulaşılamamış veya alınamamış bilgilerin olması olasılığı yüksektir. Tıbbi bitkilere olan ilgi, yeni bitkisel ilaçların verimliliği ve doğal ürünlere olan artan ilgi nedeniyle giderek canlanmaktadır. Sentetik ilaçların yan etkileri konusundaki endişeler nedeniyle, muhtelif hastalıkların iyileştirilmesi ve tedavisinde doğal ürünlerin kullanımında son on yıl içinde büyük artış gözlemlenmiştir. Bitkilerin ilaç olarak kullanılması, insanlık tarihinin başlangıcına kadar gitmektedir (Bakır, 2013).

Bu çalışmada Kahta ilçe merkezindeki ve Narince köyünde halkın kullandığı bitkilerin araştırılması ve kırsal kesimlerin daha gelişmiş yörelere göre etnobotaniğe olan ilgisini karşılaştırmak hedeflenmiştir.

Bu araştırmanın, ülkemizdeki etnobotanik verilere katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2013-2014 yıllarında yapılmış olan bu çalışmada halk tarafından gıda maddesi, tedavi amaçlı ve diğer kullanım alanları ele alınmıştır. Çalışmalar esnasında yöredeki bitkilerin isimleri ve kullanım alanları ile ilgili notları Kahta ilçesi aktarları ve Narince köyü halkından faydalanılarak elde edilmiştir. Anket, yoluyla sorular hazırlanarak aktarlardan ve halktan bilgi alınmıştır. Bulgular bölümünde önce bitkilerin Latince isimleri verilerek, bunu sırasıyla, familyası, mahalli adı izlenmiştir. Daha sonra bitkinin, çeşitli kullanım alanları belirlenmiştir. Toplanan bitki örnekleri Türkiye florasına (Davis, 1988) göre tespit edilmiş olup, teker teker fotoğrafları çekilmiştir ve numune örnekleri Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümünde saklanmıştır.

İlçe ve köyde tespit edilen bitkiler için kullanılan yöresel bitki adları familyaya göre alfabetik olarak listelenerek, her adın altında bilimsel adlar ve karşısında hangi amaçla kullanıldığı eklenmiştir.

Çalışma alanı için gerekli doküman ve haritalar ilgili kurumların web sitesinden temin edilmiştir.

Çalışmada yararlanılan kaynak kişiler;

Kahta Aktar; Ahmet KORKUT (45) yaşında ortaokul terk

Narince Köyü; Mustafa DEMİRHAN (47 yaşında) ilkokul mezunu
Azer DEMİRHAN (46 yaşında) ilkokul mezunu
Milar DEMİRHAN (18 yaşında) okumamış
Emine DEMİRHAN (14 yaşında) ilkokul mezunu
Serkan DEMİRHAN (16 yaşında) ilkokul mezunu
Perihan ÇAYIR (21 yaşında) ilkokul mezunu

Şükrü DÜŞBUDAK (70 yaşında) ilkokul mezunu
Leyla BOZDURAN (57 yaşında) okumamış
Habib KURT (69 yaşında) okumamış
Murat KURT (25 yaşında) ilkokul mezunu
Talan KURT (27 yaşında) ilkokul mezunu
Adile ÇAYIR (55 yaşında) okumamış

Yörede bulunan ileri yaşlarda bitkilere ilgisi olan kişiler eskilerden kalma büyük bir bilgi birikimine sahiptir. Yeni nesil genç yaşta bilgi birikimine sahip olanlar ise anne babalarının bitkilere olan ilgisinden faydalanarak bilgi birikimine sahip olmuşlardır.

Çalışmamızda anket yoluyla aktara ve halka yöneltilen sorular;

1- Eğitim durumunuz nedir?
- Okumamış □
- İlkokul mezunu □
- Ortaokul mezunu □
- Lise mezunu □
- Lisans mezunu □

2- Yaşınız kaç?
- 18 yaş altı □
- 18-30 yaş arası □
- 30-45 yaş arası □
- 45-60 yaş arası □
- 60-80 yaş arası □

3- Yörede bulunan bitki sayısı ortalama kaçtır?
- 10-25 □
- 25-45 □
- 45-60 □

60-85 □

85-95 □

100 ve üzeri □

4- Yörede kullanılan bitkiler hangi amaçla kullanılır?

Yakacak □

Boya □

Süs □

Tıbbi □

Süpürge □

Yem □

5- Buradaki insanların bitkiye verdikleri önem nasıldır?

Az □

Çok □

Normal □

Hiç □

Kısmen □

6- Bitkiler nasıl kullanılmaktadır?

Yemekte □

Çay olarak □

İlaç yapımında □

7- Bitkiler hangi dozda kullanılmaktadır(Örneğin 1lt. suya)?

10-40 gr. arası □

40-80 gr. arası □

80-100 gr. arası □

100-140 gr. arası □

Diğer □

8- Yörede en çok hangi bitki kullanılmaktadır?

Zahter □

Papatya □

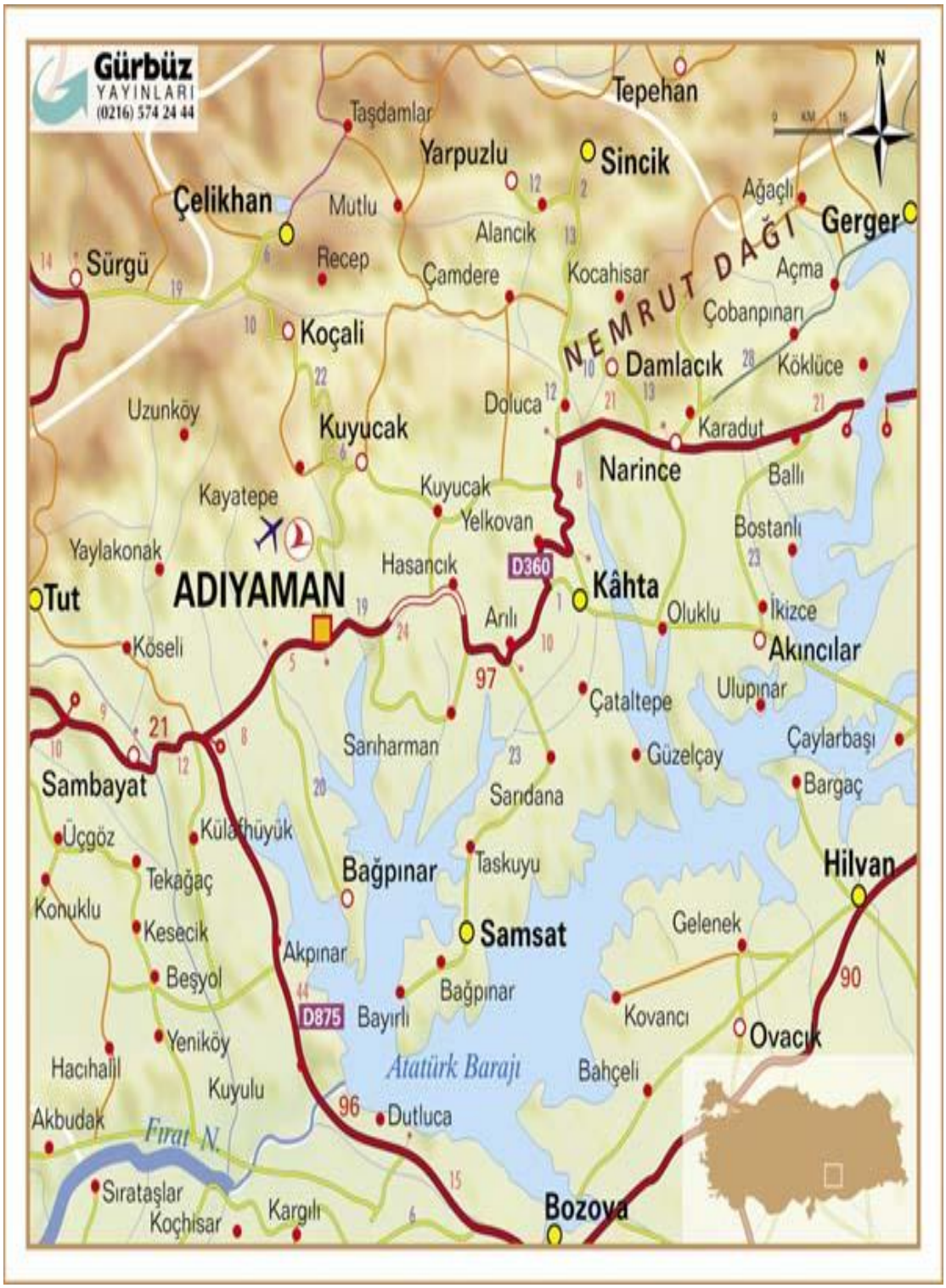
Tıbbi nane □

9- Bitkilerin yöre insanının yaşamındaki yeri nedir?

2.1. Genel Coğrafya ve Yeryüzü Şekilleri

Kâhta'nın yüz ölçümü 1.488 km karedir. Kâhta ilçesi doğuda Gerger ilçesi, güneydoğu ve güneyde Şanlıurfa ili, güneybatıda Samsat ilçesi, batıda Merkez ilçe, kuzeyde Sincik ilçesi, kuzeydoğuda da Malatya iliyle çevrilidir. İlçe toprakları kuzey kesimindeki dağlık alanlar ile güney kesimindeki düzlüklerden oluşur. Kuzey kesimi dağlık alanlardan meydana gelirken, güney kesimi düzlük alanlardan meydana gelmiştir. Kuzeydeki en yüksek en yüksek nokta Nemrut Dağıdır (2.206m.), dağlık alanlardan güneye doğru gidildikçe önce plato alanlarına sonra geniş ovalara geçilir. İlçe merkezi düz bir alanda kurulmuştur**.**

Kahta; 38–17 doğu boylamı ile 37–45 kuzey enlemi üzerinde yer alır. Denizden yüksekliği 670 metredir. Kuzeyde yüksekliği 2000 metreye ulaşan sıra dağlarla çevrili ilçe 1490 km^2'lik yüz ölçüme sahiptir. Adıyaman ilinin 33 km. doğusunda yer alır**.** Narince köyü ise Kahta ilçesine 30 km uzaklıktadır. Yazları sıcak, kışları yağışlıdır. Kar yağışı senede bir kaç defa görülmektedir. Köyün iklimi, karasal iklimi etki alanı içerisindedir.

Şekil 1. Araştırma Alanının Coğrafi Haritası

2.2. İklim Durumu

İlçemiz sınırları içersinde bulunan Atatürk Barajı gölü nedeniyle, iklim yapısı önemli bir ölçüde değişikliğe uğramıştır. Karasal olan iklim, Atatürk baraj gölünün etkisiyle değişerek, Akdeniz iklimi ile benzerlik göstermeye başlamıştır. İlçenin doğal bitki örtüsü steptir. Engebeli bir arazi yapısına sahip olup, dağlık kesimde fazla sık olmayan meşe ağaçları, akarsu boylarında ise söğüt ve kavak ağaçları mevcuttur(http://www.kahta.gov.tr/).

Çizelge 1**.** Kahta'nın aylara göre yıllık ortalama sıcaklık, yağış, nem miktarları

AYLAR	ORTALAMA SICAKLIK (℃)	ORTALAMA NİSBİ NEM (%)	ORTALAMA YAĞIŞ (mm)
OCAK	3,9	65	170.8
ŞUBAT	5,8	63	116.3
MART	9,8	59	111.3
NİSAN	14.7	54	82.9
MAYIS	20.2	44	51.4
HAZİRAN	26.3	29	5.9
TEMMUZ	30.6	25	1.5
AĞUSTOS	30.1	26	0.8
EYLÜL	25.4	31	3.8
EKİM	15.8	44	30.6
KASIM	11.8	56	76.7
ARALIK	6.2	66	146.1

2.3. İlçe Ekonomisi ve Sanayisi

Kahta halkının geçim kaynağı büyük oranda tarımdır. Nüfusunun yaklaşık % 80'i tarımla uğraşarak geçimini sağlamaktadır. Tarım ürünleri çeşitlilik gösterir; bir birinden farklı zirai faaliyetler görülmektedir. Halkın en önemli tarımsal geçim ürünleri buğday, arpa, mercimek, nohut ve Tütüncülük Atatürk Baraj gölü ile beraber çevresinde sulu tarım gelişmiş ve pamuk ekimi de yaygınlaşmıştır. Kahta'nın arazi yapısı Türkiye'nin bir çok yerine göre tarıma elverişli bir yapıda olmasına rağmen gerektiği gibi değerlendirilemiyor. Yaklaşık 1500 hektarlık alana sahip ilçenin, yine yaklaşık 1000 hektarı tarımsal olarak kullanıma elverişlidir.

Kahta'da hayvancılık tamamen aile ihtiyacına yönelik olarak yapılmaktadır. Kahta şehir merkezinde dahi evlerin çoğunda inek beslenmekte ve kişisel ihtiyaca yönelik olarak beslenmektedir. Kırsal kesimde genel olarak inek, keçi, koyun en yaygın olarak beslenilen hayvanlardır.

İlçemizde arıcılık, son yıllarda hız kazanmıştır. Özellikle fenni kovanların girmesiyle ekonomik anlamda önem kazanmıştır. Arıcılık konusunda çeşitli kurslar düzenlenmekte ve bu alanda uğraşan tecrübeli bir sürü insan bulunmaktadır.

GAP projesi kapsamında kurulan Atatürk Barajının büyük bir kısmı Kahta sınırlarındadır. Köylerinin çoğu baraj altında kalmıştır. Barajda tatlı su balıkları çeşitleri yüksek miktarda bulunmakta ve çok büyük balıklara rastlanmaktadır.

Artık sadece tarım eskisi gibi bu kalabalık nüfusun ihtiyacını karşılayamamaktadır. Onun için sanayisi gelişmeyen toplumlar başkalarına bağımlı ve üretici değil, tüketici toplumlar olurlar (http://www.kahtanet.com/).

3. ARAŞTIRMA BULGULARI ve TARTIŞMA

3.1. Acoracea

Bitkinin bilimsel adı: *Acorus calamus* L. (Fotoğraf 1)
Bitkinin Türkçe ismi: Eğir kökü, Hazanbel
Bitkinin kullanım amacı: Böbrek rahatsızlıklarına iyi geldiği söylenen eğir kökü sarılıkta da etkili olduğu söylenir. Vücudu zehirli maddelerden arındırdığı, bağırsaklarda gaz giderici olduğu da söylenir. Mide ekşimesine, gut hastalığına, prostata, ayrıca yaşlılarda alt ıslatma promblemine iyi geldiği belirtilmiştir. Yöre halkı tarafından 1 litre suya 20-25 gr. Eğir kökü koyularak demlenerek içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kökleri
Örnek No: BAKIR SADE 1112
Kaynak kişi: Narince köyü, Azet DEMİRHAN

3.2. Amaranthaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Beta vulgaris* L.
Bitkinin Türkçe ismi: Şeker pancarı
Bitkinin kullanım amacı: Yöre halkı yapraklarıyla sarma sararlar.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1043
Kaynak kişi: Kahta, Perihan ÇAYIR

3.3. Anacardiaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Pistacia lentiscus* L. (Fotoğraf 3)
Bitkinin Türkçe ismi: Hint sakızı
Bitkinin kullanım amacı: Kan inceltici, kolesterol düşürücü, iç organlardaki yaraları tedavi ettiği söylenir. Yöre halkı tarafından 1 kg. bal içine 200 gr. hint sakızı

konularak tüketilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Sakızı

Örnek No: BAKIR SADE 1100

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Pistacia terebinthus* L.

Bitkinin Türkçe ismi: Menengiç

Bitkinin kullanım amacı: Egzema, astım, ishal, sarılık, mide ağrısı gibi sağlık sorunlarının tedavisinde de kullanıldığını söylenmektedir. Ayrıca hoş kokulu ve tadı olan kahvesi yapılır, bu kahvenin de nefes darlığı, solunum yolları, ses teli, hazım problemleri gibi pek çok hastalığa iyi geldiği söylenir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi, sakızı

Örnek No: BAKIR SADE 1045

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Rhus coriaria* L. (Fotoğraf 3.1)

Bitkinin Türkçe ismi: Sumak

Bitkinin kullanım amacı: Sakızı özellikle mide ve ağız yaralarında, mide kramplarına iyi geldiği söylenir. Ayrıca ekşi tadından dolayı salatalarda kullanılır.

Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı, tohumu

Örnek No: BAKIR SADE 1103

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.4. Arecaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Myristica fragrans* Gronov. (Fotoğraf 4)

Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Hint cevizi, Muskat

Bitkinin kullanım amacı: Yiyeceklere tat ve koku vermek amacıyla rendelenerek toz haline getirilip kullanılır. Mide ağrılarını hafiflettiği, balgamı kestiği söylenir. Felce ve titremeye iyi gelir. Yöre halkı tarafından 2 yemek kaşığı bala bir tane hint cevizi dövülerek tüketilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi, Meyvesinin kabukları
Örnek No: BAKIR SADE 1046
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.5. Apiaceae (Umbelliferae)

Bitkinin bilimsel adı: *Daucus carota* L. (Fotoğraf 5)
Bitkinin Türkçe ismi: Havuç tohumu
Bitkinin kullanım amacı: Böbrek salgılarını çalıştırdığı ve tıkalı olan kanalları açtığı söylenir. Kuvvet verici ve iştah açıcı olduğu belirtilmiştir. Yöre halkı tarafından toz halinde kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyve
Örnek No: BAKIR SADE 1047
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Cuminum cyminum* L. (Fotoğraf 5.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Kimyon
Bitkinin kullanım amacı: Mide ve bağırsaklarda gaz birikmesini önlediği, iştah açtığı, hazımsızlığı giderdiği belirtilmiştir. Çayı zayıflamada yardımcı olduğu söylenir. Ayrıca yemeklerde baharat olarak kullanılır. Yöre halkı tarafından dövülüp bala karıştırılarak yenir. Yemeklerde çeşni olarak kullanılır. Toz halinde yutulur.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyve
Örnek No: BAKIR SADE 1048
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Coriandrum sativum* L. (Fotoğraf 5.2)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Kişniş, Kinzi
Bitkinin kullanım amacı: Karın ağrılarını giderdiği, kusmayı önlediği, doğumu kolaylaştırdığı söylenir. Yemeklere hoş koku ve tat verdiği belirtilmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyve, Yaprağı
Örnek No: BAKIR SADE 1026

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Petroselinum crispum* Mill. Nyman & A.W.Hill (Fotoğraf 5.3)
Bitkinin Türkçe ismi: Maydanoz tohumu
Bitkinin kullanım amacı: Böbrek taşı ve kalp rahatsızlıkları için yörede çok kulanılır. Sinir sistemi için faydalı olduğu söylenir. Kaynatılıp suyu içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyve
Örnek No: BAKIR SADE 1049
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Ferula meifolia* L. (Fotoğraf 5.4)
Bitkinin Türkçe ismi: Çakşır kökü
Bitkinin kullanım amacı: Yöre halkı tarafından şekeri düşürdüğü, kısırlık tedavisin de ve erkeklerde cinsel gücü artırmada etkili olduğu söylenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kökü
Örnek No: BAKIR SADE 1027
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Apium graveolens* L. (Fotoğraf 5.5)
Bitkinin Türkçe ismi: Kereviz tohumu
Bitkinin kullanım amacı: Nefes darlığına, göğüs şişliğine, prostata iyi geldiği söylenir. Böbrek taşının ve kumunun düşmesini sağladığı belirtilmiştir. Yöre halkı tarafından 1 kg. bala 200 gr. kereviz tohumu koyularak tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyve
Örnek No: BAKIR SADE 1098
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Foeniculum vulgare* Mill. (Fotoğraf 5.6)
Bitkinin Türkçe ismi: Rezene
Bitkinin kullanım amacı: Mideye çok iyi geldiği ve sindirime yardımcı olduğu

söylenmektedir. Anne sütünü çoğaltığı, bebeğin gaz gidermesine yardımcı olduğu ve sakinleştirdiği belirtilmektedir. Demlenerek tüketilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçekleri, yaprakları, meyvesi

Örnek No: BAKIR SADE 1099

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.6. Asteraceae (Compositae)

Bitkinin bilimsel adı: *Helichiysum arenarium* (L.) Moench (Fotoğraf 6)

Bitkinin Türkçe ismi: Altın otu

Bitkinin kullanım amacı: Böbrek hastalıkların da, kadın hastalıklarında kullanıldığı söylenmektedir. Ayrıca gaz söktürücü, iltihap kurutucu, ishal kesici olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Çay olarak tüketilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçekleri, Yaprakları

Örnek No: BAKIR SADE 1044

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Inula crithmoides* L. (Fotoğraf 6.1)

Bitkinin Türkçe ismi: Andız kökü, Andız otu

Bitkinin kullanım amacı: Astım hastalığını tamamen bitirdiği iddia edilmektedir. Yöre halkı tarafından 1.5 lt suya 100 gr. Andız kökü katılarak 3 çay bardağı sabah aç karnına içilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Sakızı, Meyvesi, Yaprağı

Örnek No: BAKIR SADE 1050

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Calendula officinalis* L**.** (Fotoğraf 6.2)

Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Aynı safa, Öküz gözü, Covigo

Bitkinin kullanım amacı: . Menapoz ve adet gibi bayan hastalıkların da, tıkalı yumurtalıkların açılmasında bu bitki kullanıldığı söylenmektedir. Yöre halkı

tarafından 1,5 lt. suya 100 gr. Aynı safa koyularak aç karnına kullanılır. Süs bitkisi olarak ta kullanılır.

Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçeği

Örnek No: BAKIR SADE 1051

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Carthamus tinctorius* Mohler, Roth, Schmidt & Boudreaux (Fotoğraf 6.3)

Bitkinin Türkçe ismi: *Haspir*

Bitkinin kullanım amacı: Müshil etkisi olduğu söylenmektedir. Başta prostat ve göğüs kanseri olmak üzere kansere karşı da koruyucu olduğu iddia edilmektedir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçekleri

Örnek No: BAKIR SADE 1052

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Taraxacum officinale* F.H. Wigg (Fotoğraf 6.4)

Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Karahindiba, Gihoşirik

Bitkinin kullanım amacı: Çiçek sapları şeker hastalığına iyi geldiği, kanı temizlediği, bitkin halsiz kişilere güç kazandırdığı, hepatit hastalığında kullanıldığı söylenmektedir. Yöre halkı tarafından salatası yapılır. Çay olarak tüketilir. Yem olarak ta kullanılır.

Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, Çiçeği, Sapları, Kökleri

Örnek No: BAKIR SADE 1040

Kaynak kişi: Narice köyü, Perihan ÇAYIR

Bitkinin bilimsel adı: *Artemisia absinthum* L. (Fotoğraf 6.5)

Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Pelin otu, Zivan otu, Koyun otu, solucan

Bitkinin kullanım amacı: Şeker hastalarına ve kabızlık sorunu yaşayan kişilerde, kurt düşürmede etkili olduğu söylenmektedir. Yöre halkı tarafından 1 çay bardağı suya 20 gr. Pelin otu koyularak sabah aç karnına içilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, dalları ve çiçekleri
Örnek No: BAKIR SADE 1013
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Teucrium polium* L. (Fotoğraf 6.6)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Yavşan, Mayasıl otu, Dermanıgisko
Bitkinin kullanım amacı: Ağız kokularını giderdiği, basurun tedavisinde, sara rahatsızlığı ile baş dönmesinin de tedavisi için faydalı olduğu söylenmektedir. İdrar söktürücü olduğu, vücutta su toplanmasını önlediği, ödemi attığı, safranın arttırmasını sağladığı, ağrı kesici uyuşturucu özelliği olduğu da belirtilmektedir. Yöre halkı tarafından 1 lt. suya 50 gr. Yavşan koyularak 1 çay bardağı çay olarak tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, dalları ve çiçekleri
Örnek No: BAKIR SADE 1024
Kaynak kişi: Narince köyü, Habib KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Achillea millefolium* L. (Fotoğraf 6.7)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Civan perçemi, Sarı gelin, Ghiobine
Bitkinin kullanım amacı: Vücudun genel iltihabı ve şeker hastalıklarında, pankreas tedavisin de kullanıldığı söylenmektedir. Tedavi süreci 21 gün olduğu iddia edilir. Yöre halkı tarafından günde 3 çay bardağı aç karnına içilir. Çayı içilerek soğuk algınlığını giderdiği de belirtilmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, Çiçekleri
Örnek No: BAKIR SADE 1058
Kaynak kişi: Narince köyü, Murat KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Matricaria chamomilla* L. (Fotoğraf 6.8)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Papatya, Çiçekmastık, Yoğurt çiçeği
Bitkinin kullanım amacı: Sinirleri yatıştırıcı özelliğiyle başta bel ve baş ağrısı olmak üzere, ağrıları dindirdiği, vücuda rahatlık verdiği söylenmektedir. Mikrop öldürücü etkisiyle dişeti, boğaz iltihaplarında gargara olarak kullanıldığı söylenmek-

tedir. Yöre halkı tarafından yakacak, boya ve süs maddesi olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçekleri, Dalları
Örnek No: BAKIR SADE 1018
Kaynak kişi: Narince köyü, Murat KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Cnicus benedictus* L. (Fotoğraf 6.9)
Bitkinin Türkçe ismi: Şevket otu, Bostan otu
Bitkinin kullanım amacı: Yörede alaca hastalığı için kullanılır. Ayrıca yakacak olarak ta kullanılır. Kaynatılarak suyu içilir. Yöre halkı tarafından kurutulup dövülerek bala karıştırılıp yenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, çiçekleri, kökleri
Örnek No: BAKIR SADE 1059
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.7. Brassicaceae (Cruciferae)

Bitkinin bilimsel adı: *Capsella bursa-pastoris* L. (Fotoğraf 7)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Çoban çantağı, Nancük
Bitkinin kullanım amacı: Yöre halkı tarafından kökleri dışındaki kısımları suda kaynatılır ayrıca çiğ ve pişirilerekte tüketilir. Kan dolaşımını düzenlediği, kanamayı durdurucu etkisi olduğu söylenmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, Meyve, Çiçekleri
Örnek No: BAKIR SADE 1035
Kaynak kişi: Narince köyü, Habib KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Brassica nigra* L. (Fotoğraf 7.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Hardal tohumu
Bitkinin kullanım amacı: Damar tıkanıklıklarında iyi geldiği, özellikle yörede akciğer veremine ve zatürye ye iyi geldiği söylenir. Yöre halkı tarafından 1 kg. bala 70-80 gr. Hardal tohumu konularak aç karnına 1 tatlı kaşığı yenir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu
Örnek No: BAKIR SADE 1053
Kaynak kişi: Kahta, Şükrü DÜŞBUDAK

Bitkinin bilimsel adı: *Eruca vesicaria* (L) Cav. (Fotoğraf 7.2)
Bitkinin Türkçe ismi: Roka tohumu
Bitkinin kullanım amacı: İştah açıcı, mideyi kuvvetlendirdiği, hazmı kolaylaştırdığı, bağışıklık sistemini kuvvetlendiği söylenmektedir. Kan yaptığı belirtilmektedir. Ayrıca yöre halkı tarafından yemeklerde ve salatalarda da tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu
Örnek No: BAKIR SADE 1054
Kaynak kişi: Kahta, Şükrü DÜŞBUDAK

Bitkinin bilimsel adı: *Nasturtium officinale* W.T.Ation Fotoğraf (7.3)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Su teresi, Kerdene otu, Düzzık
Bitkinin kullanım amacı: İdrar söktürücü, balgam söktürücü, müshil etkisi olduğu, özellikle akneler de kullanıldığı söylenmektedir. Bayan hastalıklarında iyi geldiği, ayrıca cildi güzelleştirdiği belirtilmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1031
Kaynak kişi: Narince köyü, Leyla BOZDURAN

Bitkinin bilimsel adı: *Lepidium sativum* L. (Fotoğraf 7.4)
Bitkinin Türkçe ismi: Tere tohumu
Bitkinin kullanım amacı: Metabolizmayı hızlandırdığı, idrar yollarını temizlediği, sigaranın zararlarını azalttığı, ayrıca kilo vermeye yardımcı olduğu söylenmektedir. Tere tohumu suyu, saç dökülmesi ve kepeklenmeyi önlediği belirtilmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu
Örnek No: BAKIR SADE 1055
Kaynak kişi: Kahta, Şükrü DÜŞBUDAK

Bitkinin bilimsel adı: *Raphanus sativus* L. (Fotoğraf 7.5)
Bitkinin Türkçe ismi: Turp tohumu
Bitkinin kullanım amacı: Turp tohumu uyarıcı etki yaptığı, iştah açtığı, safra söktürmeye yardımcı olduğu, ayrıca iç organları tedavi edici yönü söylenmektedir. Safra kesesi, böbrek taşı dökmeye, tekrar oluşumunu engellemeye yardımcı olduğu belirtilmektedir. Yöre halkı tarafından 1 kg. bala 150 gr. Turp tohumu karıştırılarak tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu
Örnek No: BAKIR SADE 1056
Kaynak kişi: Kahta, Şükrü DÜŞBUDAK

3.8. Burseraceae

Bitkinin bilimsel adı: *Gummi olibanum* Hunk. (Fotoğraf 8)
Bitkinin Türkçe ismi: Akgünlük
Bitkinin kullanım amacı: Yatıştırıcı, kuvvet verici, kabız yapıcı, idrar söktürücü, romatizma ağrılarını dindirici ve adet kanamalarını başlatıcı etkileri olduğu söylenmektedir. Yaralarda ve mide ülserinde kullanıldığı belirtilmektedir. Yöre halkı tarafından 50 gr. Akgünlük 1 kg. bala karıştırılarak günde 2 kere kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Reçine
Örnek No: BAKIR SADE 1107
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.9. Combretaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Terminalia chebula* Retz. (Fotoğraf 9)
Bitkinin Türkçe ismi: Karahelile
Bitkinin kullanım amacı: Hemoroitte kullanıldığı, geçmeyen ishallerde karahelile tozu veya haşlanmış hali kullanıldığı söylenmektedir. Sinamekiden daha hafif

etkilere sahip bir bağırsak temizleyici olduğu belirtilmektedir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Tohum

Örnek No: BAKIR SADE 1057

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.10. Caprifoliaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Sambucus nigra* L. (Fotoğraf 10)

Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Mürver otu, Gihayir Revia

Bitkinin kullanım amacı: Zayıflatıcı etkisi olduğu, kabızlığı giderdiği, ateşi düşürdüğü, vücuda rahatlık verdiği, idrarı çoğalttığı, anne sütünü artırdığı söylenir. Nezlede ve şeker hastalığında faydalı olduğu belirtilmektedir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Ağacın kabuğu, meyveleri, çiçekleri ve yaprağı

Örnek No: BAKIR SADE 1108

Kaynak kişi: Narince köyü, Talan KURT

3.11. Cannabaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Humulus lupulus* L. (Fotoğraf 11)

Bitkinin Türkçe ismi: Şerbetçi otu

Bitkinin kullanım amacı: Sinir sistemini uyarıcı, mide hazımsızlıklarını yok edici, iştah açıcı, ödem giderici olduğu söylenmektedir. Şerbetçiotu, yatıştırıcı etkisiyle aynı zamanda iyi bir uyku ilacı etkisi yaptığı belirtilmektedir. Depresyon geçiren kişilerde durumu daha da ağırlaştırabileceğinden kullanılması tavsiye edilmediği söylenir. Kaynatılıp suyu içilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, Çiçekleri

Örnek No: BAKIR SADE 1023

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.12. Cucurbitaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Cucumis melo* L. (Fotoğraf 12)
Bitkinin Türkçe ismi: Kavun çekirdeği
Bitkinin kullanım amacı: Antioksidan etkisi olduğu, idrarda zorlananlar için idrar söktürücü etkisi olduğu söylenir. Yöre halkı tarafından bala 3 yemek kaşığı kavun çekirdeği dövülerek tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi
Örnek No: BAKIR SADE 1060
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.13. Cupressaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Thuja articulata* Vahl. (Fotoğraf 13)
Bitkinin Türkçe ismi: Sandaloz sakızı
Bitkinin kullanım amacı: Mideye, kalp çarpıntısına, kanama, cilt çatlağı, kanamaya iyi geldiği belirtilmektedir. Yöre halkı tarafından 3 yemek kaşığı elma sirkesiyle dövülüp yenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Sakızı
Örnek No: BAKIR SADE 1106
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Communis* L. *Subsp. Nana Syma* (Fotoğraf 13.1)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Ardıç tohumu, Hevırs
Bitkinin kullanım amacı: Nefes açmada, nefes darlığı üzerinde etkisi olduğu, ayrıca böbrek kumlarını bitirdiği söylenmektedir. Yöre halkı tarafından 1 lt. suya 50 gr. Ardıç tohumu karıştırılarak kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu
Örnek No: BAKIR SADE 1061
Kaynak kişi: Kahta, Milar DEMİRHAN

Bitkinin bilimsel adı: *Thuja arborvitae* L. (Fotoğraf 13.2)
Bitkinin Türkçe ismi: Mazı
Bitkinin kullanım amacı: Yaprakları siğilleri yok etmede, basur memelerinde, yara tedavisinde, iltihap kurutmada faydalı olduğu söylenmektedir. Ayrıca mide ve bağırsak kanseri üzerinde etkisi olduğu belirtilmektedir. Yöre halkı tarafından 1 bardak ılık süte 1 çay kaşığı mazı tozu koyularak tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi
Örnek No: BAKIR SADE 1037
Kaynak kişi: Narince köyü, Murat KURT

3.14. Denotheraceae

Bitkinin bilimsel adı: *Epilobium angustifolium* L. (Fotoğraf 14)
Bitkinin Türkçe ismi: Yakı otu, Çayır gülü
Bitkinin kullanım amacı: Prostat büyümesini önleyici etkisi olduğu, lapası yanıkları, cilt yaralarını ve şişkinliklerin giderdiği söylenmektedir. İltihap giderici ve gaz sökücü olduğu, bayan hastalıklarında ve kalp damar hastalıklarında da tüketildiği belirtilmektedir. Yöre halkı tarafından 1,5 lt. suya 100 gr. yakı otu koyularak aç karnına tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçekleri ve yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1030
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.15. Ericaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Calluna vulgaris* (L.) Hull. (Fotoğraf 15)
Bitkinin Türkçe ismi: Funda
Bitkinin kullanım amacı: İdrar yolları iltihabında, böbrek hastalıklarında ve zayıflamada kullanıldığı, kolestrole iyi geldiği, yağ eritici ve bağırsak çalıştırıcı olduğu söylenmektedir. Alzheimer hastalığında etkisi olduğu belirtilmektedir. Yörede egzamaya karşı zeytinyağıyla merhem yapılır. Çay olarak tüketilir.

Çiçeği, yaprağı ve tohumları kanatılarak suyu içilir. Çalısı süpürge olarak kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçeği, yaprağı
Örnek No: BAKIR SADE 1036
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.16. Equisetaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Equisetum arvense* L. (Fotoğraf 16)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: At kuyruğu, Zemberek otu, Kırkkilit otu, Uluma otu, Ekili ot
Bitkinin kullanım amacı: Kireçlenmede, romatizma, bel ağrıları, kan kusmaları, böbrek rahatsızlıkları(taş, kum dökme) kullanıldığı söylenmektedir. Suda yeşerir, gölgede kurutulur. Yöre halkı tarafından günde 3 su bardağı demlenerek aç karnına kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1029
Kaynak kişi: Kahta, Mustafa DEMİRHAN

3.17. Fabaceae (Leguminosae)

Bitkinin bilimsel adı: *Ceratonia siliqua* L. (Fotoğraf 17)
Bitkinin Türkçe ismi: Keçi boynuzu
Bitkinin kullanım amacı: Akciğer kanserini %90 önlediği söylenmektedir. Bronşit, mideye iyi geldiği, balgam söktürdüğü, akciğeri temizlediği belirtilmektedir. Yöre halkı tarafından 1 kg. bala 120-130 gr. keçi boynuzu konularak tüketilir. Taze yenir. Kurutulup toz haline getirilip bala karıştırılarak yenir. Pekmezi çıkarılıp yenir. Çekirdekleri dövülerek yoz haline getirilip siğillere ve urlara kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi, çekirdekleri, yaprağı, dalları
Örnek No: BAKIR SADE 1062
Kaynak kişi: Kahta, Mustafa DEMİRHAN

Bitkinin bilimsel adı: *Cassia angustifolia* L. (Fotoğraf 17.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Sinameki
Bitkinin kullanım amacı: Hafif şiddette müshil etkili ve idrar söktürücü olduğu söylenmektedir. Yaprak ve meyveleri bağırsakların ishal yolu ile boşaltılmasını sağladığı, fazla kullanıldığında bağırsak tüylerini yok ettiği belirtilmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1063
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Astragalus membranaceus* (Fisch.) Bunge (Fotoğraf 17.2)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Geven, Guni
Bitkinin kullanım amacı: Kışlık hayvan yemi olarak kullanılır. Yakacak olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, dalları
Örnek No: BAKIR SADE 1071
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Trigonella foenum-graecum* L**.** (Fotoğraf 17.3)
Bitkinin Türkçe ismi: Çemen
Bitkinin kullanım amacı: Yeşil yaprakları ıspanak gibi yenir. Ayrıca salça ve tuzla kahvaltılık olarak ta tüketilir. Tozu yemeklerde kullanılır. Menapoz belirtilerini düşürdüğü, anne sütünü artırdığı söylenir. Yöre halkı tarafından tohumları dövülüp toz halinde yutulur, bala karıştırılarak yenir, kaynatılıp suyu içilir. Baharat, biber ve sarımsakla karıştırılıp çemen yapılarak yenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu, yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1072
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Glycyrrhiza glabra* L. (Fotoğraf 17.4)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Meyan kökü, Kukisüsü
Bitkinin kullanım şekli: Bağışıklığı güçlendirdiği, mide ülserini önlediği, göğsü yumuşatıcı ve balgam söktürücü etkisi olduğu söylenmektedir. Yöre halkı tarafından İyice temizlenen kökü taze iken emilir. Dövülüp suda bekletilerek şerbeti çıkarılarak içilir, kaynatılarak suyu içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kökü
Örnek No: BAKIR SADE 1016
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.18. Fagaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Quercus ithaburensis* Decne subsp. *Macrolepis* (Kotschy) Hedge et Yalt (Fotoğraf 18)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Meşe palamutu, Berri
Bitkinin kullanım amacı: İshal kesici, şeker hastalığında büyük fayda sağladığı söylenmektedir. Kestane gibi yenir. Ayrıca yöre halkı tarafından yakacak ve yem olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi
Örnek No: BAKIR SADE 1028
Kaynak kişi: Narince köyü, Habib KURT

3.19. Ginkogoaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Ginkgo biloba* L**.** (Fotoğraf 19)
Bitkinin Türkçe ismi: Ginko goliba
Bitkinin kullanım amacı: Beyin tümöründe etkilidir. Beyin ve boyun damarlarının ağrısında etkili olduğu söylenmektedir. Yöre halkı tarafından Çay olarak demlenir. Dövülüp macun yapılır. 1 kg. bal ve ya pekmeze 1 tatlı kaşığı koyulur.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları

Örnek No: BAKIR SADE 1064
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.20. Hamamelidaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Liquidambar orientalis* Mill. (Fotoğraf 20)
Bitkinin Türkçe ismi: Buhur otu
Bitkinin kullanım amacı: Yöre halkı tarafından kötü kokuların giderilmesi amacıyla kullanılır. Zeytinyağıyla karıştırılıp boyun ve bel fıtığında ağrı ve sızısında kullanılır. 2 su bardağı zeytinyağına 100 gr. buhur otu kullanılır. 40 gün tedavi süresi olduğu söylenmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1066
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.21. Hypericaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Hypericum perforatum* L. (Fotoğraf 21)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Kantaron, Bağtov
Bitkinin kullanım amacı: Sinir, strese iyi geldiği, depresyonu azatlığı, mide asitini azaltarak mide ülserine iyi geldiği söylenmektedir. Yöre halkı tarafından samanların etrafına koyulur. Ayrıca tat ve renk vermesi amacıyla pekmeze karıştırılıyor. Yakacak olarak ta kullanılır. Kaynatılarak suyu içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1002
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.22. Juglandaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Junglas regia* L. (Fotoğraf 22)

Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Ceviz yaprağı, Perlikgüze
Bitkinin kullanım amacı: Yöre halkı tarafından saç boyamada saça güzel renk vermede kınaya katılarak kullanılır. Kolesterole iyi geldiği, yağ eritici olduğu söylenmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1067
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.23. Lamiaceae (Labiatae)

Bitkinin bilimsel adı: *Cassia acutifolia* Delile. (Fotoğraf 23)
Bitkinin Türkçe ismi: Açlık otu, Aşk otu
Bitkinin kullanım şekli: Kökü kaynatılarak elde edilen sıvı yüzdeki lekeleri yok Ettiği söylenir. Bebeklerde badem yağıyla birlikte kullanıldığında kabızlığa iyi geldiği belirtilmektedir. Müshil olarak kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1014
Kaynak kişi: Kahta, Emine DEMİRHAN

Bitkinin bilimsel adı: *Salvia officinalis* L.
Bitkinin Türkçe ismi: Adaçayı, Deve dili, Acı elma otu
Bitkinin kullanım amacı: İştah açıcı, kan temizleyici, gaz giderici, mikropları öldürücü etki yaptığı, soğuk algınlığına iyi geldiği, yorgunluk ve stres giderdiği söylenmektedir. Yaşlıların el ayak titremelerinde ve boğaz enfeksiyonların da kullanıldığı belirtilmektedir. Demlenerek içilir. Romatizmalı ağrılara lapası sarılır. Suyu ile banyosu yapılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1068
Kaynak kişi: Narince köyü, Habib KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Lamium album* L. (Fotoğraf 23.1)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Ballıbaba, Ghiopırçik
Bitkinin kullanım amacı: Ballıbaba bitkisinin çayı içildiğinde kan değerini arttırdığı ve kanı temizlediği söylenmektedir. Çıban, varis, apse, iltihap gibi hastalıkların bulunduğu bölgeye uygulanarak geçmesini sağlar. Yöre halkı tarafından 1 lt. suya 2 yemek kaşığı ballıbaba koyularak günde 2 bardak içildiğinde döl yatağı ve adet görme düzensizliklerini giderir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, çiçekleri
Örnek No: BAKIR SADE 1001
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Rosmarinus officinalis* L. (Fotoğraf 23.2)
Bitkinin Türkçe ismi: Biberiye
Bitkinin kullanım amacı: Romatizma, eklem ağrılarına iyi geldiği, İdrar söktürücü, safra artırıcı, sindirime yardımcı olduğu söylenmektedir. Yöre halkı tarafından baharat olarak ta kullanılır. Süpürge yapımında kullanılır. Suyu kaynatılarak içilir. Ağrıyan kısımlara suyu ve lapası yapılır. Demlenerek çay yerine aç ve tok karnına içilir. Yöre halkı tarafından süs bitkisi olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Dalları, yaprağı
Örnek No: BAKIR SADE 1035
Kaynak kişi: Narince köyü, Şükrü DÜŞBUDAK

Bitkinin bilimsel adı: *Marribium vulgare* L. (Fotoğraf 23.3)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Boz otu, Kukaş otu, Köpek otu, Gihia kuçuga
Bitkinin kullanım amacı: Adaçayının özelliklerini taşır. Astım, zayıflama ve Sarılıkta kullanıldığı söylenmektedir. Yöre halkı tarafından 2-3 lt. suya bir avuç boz otu katılarak aç karnına çay şeklinde tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1032
Kaynak kişi: Narince köyü, Perihan ÇAYIR

Bitkinin bilimsel adı: *Ocimum basilicum* L. (Fotoğraf 23.4)
Bitkinin Türkçe ismi: Fesleğen, Reyhan
Bitkinin kullanım amacı: Mide bulantısına, ülsere, ağız içi yarasına, hazımsızlığa baş dönmesine iyi geldiği söylenmektedir. Arı sokmasında zehrin etkisini azatlığı belirtilmektedir. çayı yapılıp içildiğinde bağırsak gazlarını giderir. Ayrıca yemeklerde hoş koku ve tat vermesi içinde kullanılır. Ayrıca yöre halkı tarafından yakacak olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1006
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Thymbra spicata* L. (Fotoğraf 23.5)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Karakekik, Zahter, Cahter, Caatri
Bitkinin kullanım amacı: Bitki kuru veya taze haldeyken kaynatılıp elde edilen sıvı, çay gibi içilirse idrar yolları, romatizma ve şeker hastalığının tedavisinde kullanıldığı söylenilir. Sancıyı kestiği, özellikle soğuk algınlığına ve mide rahatsızlığına iyi geldiği belirtilmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1021
Kaynak kişi: Narince köyü, Habib KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Lavandula stoechas* L. (Fotoğraf 23.6)
Bitkinin Türkçe ismi: Karabaş otu
Bitkinin kullanım amacı: Ağrı kesici, kansere karşı koruyucu olduğu belirtilmektedir. Sigarayı bırakmada büyük etkisi olduğu söylenmektedir. Yöre halkı tarafından kaynatılarak suyu içilir. Lapası ağrılı ve sancılı bölgelere sürülür. Çiçekleri dövülerek bal ile karıştırılıp yenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1038
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Teucrium polium* L. (Fotoğraf 23.7)
Bitkinin Türkçe ismi: Kısa Mahmut, Kırmızıballıbaba, Egzama otu
Bitkinin kullanım amacı: Mide ve karaciğer hastalıklarında faydalı olduğu, ishal ve dizanteriyi kestiği söylenmektedir. Yorgunluk, halsizliğe de iyi geldiği ve sancıyı kestiği belirtilmektedir. Yöre halkı tarafından 3 bardak suya 1 avuç Kısa Mahmut otu koyularak çay olarak demlenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1022
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Lavandula angustifolia* Mill. (Fotoğraf 23.8)
Bitkinin Türkçe ismi: Lavanta
Bitkinin kullanım amacı: Yatıştırıcı özelliği vardır. Güzel kokuludur. Karın şişliği migren ağrılarına faydalı olduğu söylenmektedir. Yöre halkı tarafından süs olarak ta kullanılır. Kaynatılarak suyu içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçekleri ve yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1009
Kaynak kişi: Kahta, Serkan DEMİRHAN

Bitkinin bilimsel adı: *Melissa officinalis* L. (Fotoğraf 23.9)
Bitkinin Türkçe ismi: Melisa, Oğul otu
Bitkinin kullanım amacı: Sinir, stres, uykusuzluk, kalp çarpıntısına iyi geldiği söylenmektedir. Ayrıca yörede lapa yapılıp akrep sokulan yere sürülür. Yaprakları, dalları ve çiçeği kaynatılarak suyu içilir. Kurutulup bala karıştırılarak yenir. Kaynatılarak banyosu yapılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1025
Kaynak kişi: Narince köyü, Emine DEMİRHAN

Bitkinin bilimsel adı: *Mentha piperita* L. (Fotoğraf 23.10)

Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Tıbbi nane, Bünk
Bitkinin kullanım amacı: Bulantı, hazımsızlık gibi sindirim sistemi rahatsızlıklarında kullanıldığı, ayrıca ağrı kesici özelliği olduğu söylenir. Yöre halkı tarafından yakacak olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı
Örnek No: BAKIR SADE 1003
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Mentha piperita* L. (Fotoğraf 23.11)
Bitkinin Türkçe ismi: Nane
Bitkinin kullanım amacı: Yaprak ve çiçek dalları suda kaynatılarak elde edilen sıvı mide bulantısını, öksürüğü, nefes darlığını, astım, bronşit gibi soğuk algınlığı rahatsızlıklarını gidermek için kullanıldığı söylenmektedir. İshali gidermek için limon ile kaynatılıp içildiği belirtilmektedir. Yörede taze yaprakları salata olarak yenir. Çiçekleri kurutulup tozu dövülüp sade veya bala karıştırılarak yenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı
Örnek No: BAKIR SADE 1069
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Origanum majorana* L. (Fotoğraf 23.12)
Bitkinin Türkçe ismi: Mercan köşk, Macur otu, Fare kulağı, Kanarya otu
Bitkinin kullanım amacı: Balgam söktürücü, terletici, kas ağrılarını azaltıcı, yaraların iyileşmesinde etkili olduğu belirtilmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1015
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Mentha piperita* L. (Fotoğraf 23.13)
Bitkinin Türkçeve yöresel ismi: Mentol nane, Kedi nanesi, Nane pisiko
Bitkinin kullanım amacı: Yörede nefes darlığında çok etkilidir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı
Örnek No: BAKIR SADE 1020
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.24. Lauraceae

Bitkinin bilimsel adı: *Laurus nobilis* L. (Fotoğraf 24)
Bitkinin Türkçe ismi: Defne
Bitkinin kullanım amacı: Vücuda rahatlık verdiği, sinir ağrılarını dindirdiği, saç dökülmesini önlediği ve saça kınayla beraber daha parlak bir renk kazandırdığı söylenmektedir. Hoş koku verir. Ayrıca yörede büyü bozmada tütsü olarak kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1005
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Cinnamomun zeylanicum* L. (Fotoğraf 24.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Tarçın
Bitkinin kullanım amacı: Mide ve bağırsak gazlarını söktürür. İştah açıcıdır.Sindirimi kolaylaştırır. Mide bulantıları ve kusma refleksini bastırır. Kan dolaşımını geliştirip hızlandırır. Ayrıca pasta ve yemeklerde de hoş tat ve koku bırakır. Dövülüp toz halinde yutulur ya da bala karıştırılarak yenir. Kaynatılıp suyu içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kabukları
Örnek No: BAKIR SADE 1070
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Cinnamomum camphora* (L.) J.Presl (Fotoğraf 24.2)
Bitkinin Türkçe ismi: Kafurin
Bitkinin kullanım amacı: Zeytinyağıyla karıştırıldığında ağrıyı, sızıyı keser. Viks mentol etkisi yaratır. 3 su bardağı zeytinyağına 100 gr. kafurin koyularak karışım hazırlanır.

Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı
Örnek No: BAKIR SADE 1102
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.25. Liliaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Allium cepa* L. (Fotoğraf 25)
Bitkinin Türkçe ismi: Karacasoğan
Bitkinin kullanım amacı: Mide zayıflığı gibi hastalıklarda çok fayda verdiği söylenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu, Kökü
Örnek No: BAKIR SADE 1073
Kaynak kişi: Kahta, Şükrü DÜŞBUDAK

3.26. Linaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Linum usitatissimum* L. (Fotoğraf 26)
Bitkinin Türkçe ismi: Keten tohumu, Bızıktan tohumu, Siyalek, Zergenek tohumu
Bitkinin kullanım amacı: Tansiyonu dengelediği, şekere, mideye, öksürüğe, kemik erimesine iyi geldiği söylenmektedir. Zayıflama için kullanılır. Yöre halkı tarafından 1 yemek kaşığı keten tohumu 1 kase yoğurda karıştırılıp yenilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu
Örnek No: BAKIR SADE 1074
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.27. Loranthaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Viscum album* L. (Fotoğraf 27)
Bitkinin Türkçe ismi: Ökse otu, Çekem otu
Bitkinin kullanım şekli: Yüksek tansiyon, beyin tümörü ve kansere karşı birebir ol-

duğu söylenmektedir. Atını ıslatanlara, idrarını tutamayanlara adet kanamasını durdurmaya, rahim sancı ve ağrılarına, romatizma, siyatik ve mafsal ağrılarına, nefes darlığı, astım ve balgam söktürmeye iyi geldiği belirtilmektedir. Demlenerek içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi ve yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1113
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.28. Lythraceae

Bitkinin bilimsel adı: *Lawsonia inermis* L. (Fotoğraf 28)
Bitkinin Türkçe ismi: Kına otu
Bitkinin kullanım amacı: Yörede çatlakları giderir. Renk verir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kendisi
Örnek No: BAKIR SADE 1075
Kaynak kişi: Kahta, Perihan ÇAYIR

Bitkinin bilimsel adı: *Punica granat* L. (Fotoğraf 28.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Nar çekirdeği
Bitkinin kullanım amacı: Menapoz dönemi sıkıntılarını giderdiği, yaşlanmayı geciktirdiği, kötü kolesterolü ve hipertansiyonu düşürdüğü belirtilmektedir. Yörede nar çekirdeği öğütülür 1 kg. bala katılıp yenilir. Bütün kanser hastalığında kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi
Örnek No: BAKIR SADE 1076
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Punica granatum* L. (Fotoğraf 28.2)
Bitkinin Türkçe ismi: Nar kabuğu
Bitkinin kullanım amacı: Kaynatılıp içilirse mideyi küçültücü etkisi olduğu söylenmektedir. Nar kabuğu boya maddesi olarak ta kullanılması için kaynatılır, renk verdikten sonra yünler içinde bekletilir. Ayrıca yakacak olarak ta kullanılır.

Bitkinin kullanılan kısımları: Meyve
Örnek No: BAKIR SADE 1077
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.29. Malvaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Hibiscus esculantus* (L.) Moench (Fotoğraf 29)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Bamya tohumu, Bami bami
Bitkinin kullanım amacı: Hayvanlara yem olarak kullanılır. Yörede sırt ağrılarında lapa ve ya yakı halinde kullanılır. Bamya otu kaynatıldıktan sonra ezilip bez üzerine sürülüp sırt kısmına sarılır ve 24 saat bekletilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu, Toprak üstü kısmı
Örnek No: BAKIR SADE 1078
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Hibiscus sabdariffa* L. (Fotoğraf 29.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Habiskus, Medine gülü
Bitkinin kullanım amacı: Tansiyon düşürdüğü, şişliği aldığı, mide kanserine karşı koruma sağladığı söylenmektedir. Kilo vermeye yardımcıdır. Saça renk verir. Kolestrole ve astıma iyi geldiği belirtilmektedir. Yörede park ve bahçelerde yetiştirilir. Çay olarak demlenip içilir. Ayrıca boya maddesi olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Çanak yaprak
Örnek No: BAKIR SADE 1012
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Alcea calvertii* (Boiss.) Boiss (Fotoğraf 29.2)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Hiro, Gülhatmi
Bitkinin kullanım amacı: Soğuktan kaynaklı tüm rahatsızlıklara faydalı olduğunu söylenir. Nezle, grip, öksürük, balgam gibi rahatsızlıklarda etkili olduğu söylenir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1041
Kaynak kişi: Narince köyü, Habib KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Malva sylvestris* L. (Fotoğraf 29.3)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Kömeç, Ebegümeci, Tollik
Bitkinin kullanım amacı: Romatizma hastalığında, kabakulak tedavisinde ve bademcik rahatsızlığında kullanıldığı söylenmektedir. Yörede bitki bütün halinde haşlanır ve lapa haline getirilerek istenilen bölgeye sarılır. Yöre halkı yemeklerde ve salatalarda kullanır. Çiçeği ve yaprağı kaynatılarak suyu içilir veya kurutularak balla karıştırılıp içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları
Toplayıcı No: BAKIR SADE 1079
Kaynak kişi: Narince köyü, Talan KURT

3.30. Myrtaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Myrtus communis* L. (Fotoğraf 30)
Bitkinin Türkçe ismi: Mersin yaprağı
Bitkinin kullanım amacı: Şekere ve bronşite iyi geldiği, mikrop öldürücü olduğu söylenir. Yörede saç boyasında kullanılır. 2 lt. suya 100 gr. mersin yaprağı konulduktan sonra demlenip tok karnına tüketilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprağı, meyveleri
Örnek No: BAKIR SADE 1080
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.31. Oleaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Olea europaea* L. (Fotoğraf 31)

Bitkinin Türkçe ismi: Zeytin yaprağı

Bitkinin kullanım amacı: Cildi güzelleştirmeye, saç dökülmelerine, ezik ve darbelere, incinmelere, romatizma iyi geldiği söylenir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprağı

Örnek No: BAKIR SADE 1081

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Chelidonium majus* L.

Bitkinin Türkçe ismi: Kırlangıç otu, Güz otu

Bitkinin kullanım amacı: Hepatit (sarılık), safra kesesi iltihabı, safra taşlarına karşı kullanıldığı söylenir. Yörede sütü siğil ve nasırların tedavisinde kullanılır.

Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprağı

Örnek No: BAKIR SADE 1081

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.32. Papaveraceae

Bitkinin bilimsel adı: *Fumaria officinalis* L. (Fotoğraf 32)

Bitkinin Türkçe ismi: Şahtere, Tilki kişnişi

Bitkinin kullanım amacı: Uyuz ve diğer deri problemlerinde, damar sertliğinde faydalı olduğu söylenir. Mide ağrısını giderir. Yörede 1 lt. suya 2 yemek kaşığı şahtere konularak demlenip aç karnına içilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı

Örnek No: BAKIR SADE 1017

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.33. Pinaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Pinus nigra Arn. Subs.* Pallasiona (Lamb.) Holomboe (Fotoğraf 33)

Bitkinin Türkçe ismi: Çam sakızı

Bitkinin kullanım amacı: Mideye kuvvet verdiği, diş ve diş etlerini temizlediği söylenmektedir. Yörede çam sakızı yaraların üzerine konursa iyileştirdiği belirtilir. Ağrılarda kullanılır. Isıtılıp beze serilir sırta yakı olarak vurulur.
Bitkinin kullanılan kısımları: Sakızı
Örnek No: BAKIR SADE 1083
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Pinus nigra* J.F.Arnold (Fotoğraf 33.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Selvi, çam kozalağı
Bitkinin kullanım amacı: Astım, öksürük, bronşit, grip, nezle ve balgama, prostat, alzheimer ve alt ıslatmada oldukça etkili olduğu söylenmektedir. Yörede 1 lt. suya 10 tane çam kozalağı koyularak kaynatılıp 20 gün aç karnına içilir. Ayrıca yakacak olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi
Örnek No: BAKIR SADE 1084
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.34. Piperaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Piper nigrum* L. (Fotoğraf 34)
Bitkinin Türkçe ismi: Karabiber
Bitkinin kullanım amacı: Sindirimi kolaylaştırdığı söylenir. Yörede yemeklere hoş tat ve koku vermek amacıyla da kullanılır. Dövülüp balla karıştırılarak yenir. Yaprakları kaynatılıp suyu içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyveleri ve yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1085
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.35. Plantaginacea

Bitkinin bilimsel adı: *Plantago lanseolata* L**.** (Fotoğraf 35)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Sinir otu, Karnıyarık otu, Bağa otu, Kırkdamar otu, Labada otu, Yılan dili, Melheves otu, Guhiherho
Bitkinin kullanım amacı: Sinir otu balgam söktürdüğü, akıntıları giderdiği, kanı temizlediği söylenmektedir. Yörede 2 lt. suya 150 gr. sinir otu koyup kaynatılarak aç karnına içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprağı
Örnek No: BAKIR SADE 1007
Kaynak kişi: Narince köyü, Talan KURT

3.36. Plantanaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Platanus orientalis* L. (Fotoğraf 36)
Bitkinin Türkçe ismi: Çınar yaprağı
Bitkinin kullanım amacı: Kan temizlemede, sarılıkta ve kanı sulandırmada kullanıldığı söylenmektedir. Yörede 5 lt. suya yarım kilo çınar yaprağı konularak günde 6 bardak içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprağı
Örnek No: BAKIR SADE 1086
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.37. Poaceae (Gramineae)

Bitkinin bilimsel adı: *Phalaris brachystachys* Link. (Fotoğraf 37)
Bitkinin Türkçe ismi: Kuş yemi, Cin darısı
Bitkinin kullanım amacı: Yörede kuş yemi olarak kullanılır. Ayrıca sapları yakacak olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı
Örnek No: BAKIR SADE 1105
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Elytrigia repens* (L.) Desv. ex Nevski (Fotoğraf 37.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Ayrık otu
Bitkinin kullanım amacı: Prostat ve böbrekle ilgili rahatsızlıklarda kullanıldığı, iç organları çalıştırdığı söylenir. Yörede 1 lt. suya 100 gr. ayrık otu koyularak tüketilir. Yöre halkı tarafından yakacak olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Otu, kökleri
Örnek No: BAKIR SADE 1065
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.38. Ranunculaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Nigella sativa* L. (Fotoğraf 38)
Bitkinin Türkçe ismi: Çörek otu, Dermanıkıl kıllara
Bitkinin kullanım amacı: Her türlü derde deva olduğu söylenir. Acı maddesinden dolayı iştah açıcıdır. cü etkisi vardır. Bütün kanser türlerine iyi geldiği söylenir. Yörede Kaynatılarak suyu içilir. Dövülüp toz halinde bala karıştırılarak yenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu
Örnek No: BAKIR SADE 1087
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Ranunculus ficaria* L. (Fotoğraf 38.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Basur otu
Bitkinin kullanım amacı: Kökü kaynatılarak lapa haline getirilerek lapa halinde basuru tedavi etmek amacı ile kullanıldığı söylenmektedir. Zehirli bir bitki olduğu için kontrollü kullanılması gerekir. Çayırda çok nadir yetişir, genelde kökleri kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kökü
Örnek No: BAKIR SADE 1088
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.39. Rhamnaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Rhamnus frangula* Mill. (Fotoğraf 39)
Bitkinin Türkçe ismi: Barut ağacı kabuğu
Bitkinin kullanım amacı: Geçici kabızlıkta, midenin çalışmasında, bağırsak çalıştırılmasında ve düzene sokmasında faydalı olduğu söylenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kabuğu
Örnek No: BAKIR SADE 1089
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.40. Rutaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Citrus sinensis* L. (Fotoğraf 40)
Bitkinin Türkçe ismi: Portakal kabuğu
Bitkinin kullanım amacı: Kalbi kuvvetlendirmeye, kanı sulandırmaya, zehirli böcek sokmalarına, sinir sistemine, nefes darlığına, astım, bronşit ve göğsü yumuşatmaya, balgam söktürmeye, hazmı kolaylaştırmaya, damar sertliğine iyi geldiği söylenir. Balla karıştırılıp yenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi
Örnek No: BAKIR SADE 1109
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Ruta graveolens* L. (Fotoğraf 40.1)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Sedef otu, Biro otu
Bitkinin kullanım amacı: Egzama, sedef hastalıklarında ve leke tedavisinde kulanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprağı
Örnek No: BAKIR SADE 1090
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.1. Rosaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Prunus amygdalus* Batsch. (Fotoğraf 41)
Bitkinin Türkçe ismi: Acı badem otu
Bitkinin kullanım amacı: Şeker hastaları tarafından, kan şekerini düşürücü olarak da kullanıldığı, kurt düşürmek amacıylada kullanıldığı söylenmektedir. Yörede 10-11 gün boyunca aç karnına üç tane yenilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi
Örnek No: BAKIR SADE 1091
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Crataegus monogyna* Jacq. (Fotoğraf 41.1)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Alıç çiçeği, Guviç
Bitkinin kullanım amacı: Kalbi kuvvetlendirir ve damar sertliğine karşı koruyucu yüksek tansiyonu düşürücü, mideyi kuvvetlendirici olduğu söylenir. Yörede bir avuç dolusu alıç ezilerek lapa haline getirilerek şiş yerin üzerine sarılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyvesi, çiçeği, yaprağı
Örnek No: BAKIR SADE 1004
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Allcemilla vulgaris* L.
Bitkinin Türkçe ismi: Aslan pençesi
Bitkinin kullanım amacı: Romatizmal rahatsızlıklarda, özellikle bayan hastalıkların da ve kalp damar hastalıklarında kullanıldığı söylenmektedir. Yörede 1,5 lt. suya 50 gr. Aslan pençesi koyularak kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları, çiçekleri
Örnek No: BAKIR SADE 1092
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Rosa canina* L. (Fotoğraf 41.2)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Kuşburnu, Şillan
Bitkinin kullanım amacı: Şillan olarak ta adlandırılır. Basur hastalığının tedavi-

sinde, bronşit, öksürük gibi soğuk algınlığında ve midenin yumuşatılmasında, tansiyon düzenlemede ve idrar yolları rahatsızlığında kullanıldığı söylenmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçeği, meyvesi, kökleri
Örnek No: BAKIR SADE 1093
Kaynak kişi: Narince köyü, Şükrü DÜŞBUDAK

Bitkinin bilimsel adı: *Cerasus mahaleb* (L.) Mill. (Fotoğraf 41.3)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Mahlep, Melem
Bitkinin kullanım amacı: Yörede yakıldığında eşler arasındaki soğukluk giderdiğine inanılır. Tütsü olarak kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Meyveleri, çiçekleri ve yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1104
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.42. Solanaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Mandrago officinarum* L. (Fotoğraf 42)
Bitkinin Türkçe ismi: Adam otu
Bitkinin kullanım şekli: Çok güçlü ve etkili bir ağrı kesici, şiddetli ağrılarda bile Etkili olduğu söylenir. Egzama gibi deri hastalıklarına iyi geldiği, sakinleştirici özelliği ile stresi azaltığı ve rahatlattığı belirtilir. Yörede Adam otu bitkisel tedavi alanında kökleri kurutularak toz haline getirip kullanılabilir. Parkinson ve Alzheimer hastalığında faydalı olduğu, erkeklerde hormon geliştirdiği söylenir. Yörede günde 1gr. Toz halinde suyla yutulur.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kökü
Örnek No: BAKIR SADE 1094
Kaynak kişi: Narince, Habib KURT

3.43. Theaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Camellia sinensis* (L.) Kuntze (Fotoğraf 43)
Bitkinin Türkçe ismi: Yeşilçay
Bitkinin kullanım amacı: Mide ve bağırsak problemlerini hafiflettiği, dolaşımı düzenlediği, kolestrolü ve yüksek tansiyonu düşürdüğü, tiroid fonksiyonlarının düzenlenmesin de olumlu etki yaptığı söylenmektedir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprağı
Örnek No: BAKIR SADE 1095
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.44. Thymeleaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Aquilaria agallocha* Lamk. (Fotoğraf 44)
Bitkinin Türkçe ismi: Udu hindi
Bitkinin kullanım amacı: Yörede boğaz ağrısı için udu hindi kaynatılıp gargara yapılır veya döğülerek tülbentten elenir. Boğaza üflenir. Bademcik iltihabında buharının veya tütsüsünün burna çekilmesi önerilmektedir. Ayrıca yakacak olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı
Örnek No: BAKIR SADE 1096
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.45. Tiliaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Tilia platyhyllos* Scop. (Fotoğraf 45)
Bitkinin Türkçe ismi: Ihlamur
Bitkinin kullanım amacı: Soğuk algınlığına çok iyi gelir. Göğsü yumuşatır, bronşları açar, balgam söktürür. Vücudu terleterek zararlı maddeleri vücudun dışına atar. Yaprağı ve çiçeği kaynatılıp demlenerek çayı içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprağı, çiçeği
Örnek No: BAKIR SADE 1097

Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.46. Urticaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Urtica dioica* L. (Fotoğraf 46)
Bitkinin Türkçe ismi: Isırgan
Bitkinin kullanım amacı: Kaynatılıp suyu içildiği zaman romatizma, şeker, guatr hastalığı ile mide ve karın ağrısı tedavisinde kullanıldığı söylenmektedir. Ayrıca ısırganın tohumu bal ile karıştırılıp yenildiğinde kanser hastalığına iyi geldiği belirtilmektedir. Saçlara da çok iyi gelir. Yörede tohumu dövülüp bala karıştırılarak yenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısımları

Örnek No: BAKIR SADE 1110
Kaynak kişi: Narince köyü, Perihan ÇAYIR

Bitkinin adı: *Parietaria officinalis* L.
Bitkinin yöresel ismi: Yapışkan otu, Zimanhunk
Bitkinin kullanım amacı: Boğaz kanserinde ve tiroid hastalıklarında kullanıldığı Söylenmektedir. Yörede çay ve toz halinde kullanılır. 2 çay kaşığı taze veya kuru bitki 150 ml kaynar su ile haşlanır ve 10 dakika demlenir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı
Örnek No: BAKIR SADE 1111
Kaynak kişi: Narince köyü, Murat KURT

3.47. Valerianaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Valeriana officinalis* L. (Fotoğraf 47)
Bitkinin Türkçe ismi: Kedi otu
Bitkinin kullanım amacı: Depresyon, sinir hastalığına iyi geldiği, uykusuzluğa karşı yararlı bağımlılık yapmadan sakinleştirdiği söylenir. Çay olarak tüketilir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Kökü ve yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1019
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.48. Verbenaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Vitex agnus-castus* L. (Fotoğraf 48)
Bitkinin Türkçe ve yöresel ismi: Hayıt, Kürf
Bitkinin kullanım amacı: Yüksek ateşe, adet sancısına, gaz sorununa iyi gelen ve idrar söktürücü özelliği olan hayıt otu özellikle kadınlar hastalıkları için çok faydalı olduğu söylenir. Yörede yakacak olarak kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Çiçekleri, yaprakları
Örnek No: BAKIR SADE 1042
Kaynak kişi: Narince köyü, Habib KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Verbena officinalis* L. (Fotoğraf 48.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Mine çiçeği
Bitkinin kullanım amacı: Süs bitkisi olarak kullanılır. İştah açtığı, sinirleri yatıştırdığı, uykusuzluk şikayetlerine ve gerginliğe karşı faydalı olduğu söylenir. Yörede kara sarılık sirozda kulanılır. Çay şeklinde aç karnına 2 lt. suya 300 gr. mine çiçeği demlenerek 2 ay aç karnına tüketilir. Yakacak olarak ta kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Yaprakları ve çiçekleri
Örnek No: BAKIR SADE 1008
Kaynak kişi: Narince köyü, Perihan ÇAYIR

3.49. Zingiberaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Alpinia officinarum* Hance (Fotoğraf 49)
Bitkinin Türkçe ismi: Havlıcan
Bitkinin kullanım amacı: Bel gevşekliği sorunu olanlara iyi geldiği söylenir.

Bitkinin kullanılan kısımları: Kökü
Örnek No: BAKIR SADE 1039
Kaynak kişi: Narince köyü, Talan KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Curcuma longa* L. (Fotoğraf 49.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Zerdeçal
Bitkinin kullanım amacı: Karaciğer, mide rahatsızlıklarına iyi geldiği, ayrıca hepatit virüslerini yok ettiği söylenir. Yörede 1 kg. bala 20 gr. koyularak tüketilir. Çorbalarda, yemeklerde baharat olarak kullanılır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kökü
Örnek No: BAKIR SADE 1114
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

Bitkinin bilimsel adı: *Zingiber officinale* Roscoe (Fotoğraf 49.2)
Bitkinin Türkçe ismi: Zencefil
Bitkinin kullanım amacı: İştah açıcı, mideyi rahatlatıcı etkisi olduğu söylenir. Bulantıları giderdiği, solunum yollarını açtığı belirtilir. Yörede Kökleri kaynatılalarak suyu içilir. Yemeklerde baharat olarak kullanılır. Dövülüp toz haline getirilerek balla yenilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Kökü ve toprak üstü kısımları
Örnek No: BAKIR SADE 1115
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

3.50. Zygophyllaceae

Bitkinin bilimsel adı: *Tribulus terrestris* L. (Fotoğraf 50)
Bitkinin Türkçe ismi: Demir dikeni
Bitkinin kullanım amacı: Böbrek taşını ve idrar yolu iltihabını önlediği söylenir. Demlenerek içilir.
Bitkinin kullanılan kısımları: Toprak üstü kısmı

Örnek No: BAKIR SADE 1116
Kaynak kişi: Narince köyü, Talan KURT

Bitkinin bilimsel adı: *Peganum harmala* L. (Fotoğraf 50.1)
Bitkinin Türkçe ismi: Üzerlik, Nazar otu
Bitkinin kullanım amacı: Balgam söktürücü, sinir sistemini uyarıcı, saç dökülmesini engelleyici, sulu egzamada şikayetleri giderici etkisi olduğu söylenir. Sıtma mikrobuna karşı, parkinson hastalığına ve uykusuzluğa karşı da faydalı olduğu söylenir. Kırmızı boya maddesi olarak kullanılır. Halk arasında nazar için büyük bir önemi vardır.
Bitkinin kullanılan kısımları: Tohumu
Örnek No: BAKIR SADE 1101
Kaynak kişi: Kahta, Ahmet KORKUT

UYARI !!!! Burada verilen bilgiler Kahta Ve Narince halkıyla yapılan anket sonucu ortaya çıkan ve halkın kendi kullanım şekline göre olan bilgilerdir. Doktor gözetimi olmadan kullanılırsa CİDDİ SAĞLIK SORUNLARINA YOL AÇABİLİR.

Fotoğraf 1. *Acorus calamus* L. (Eğir kökü)

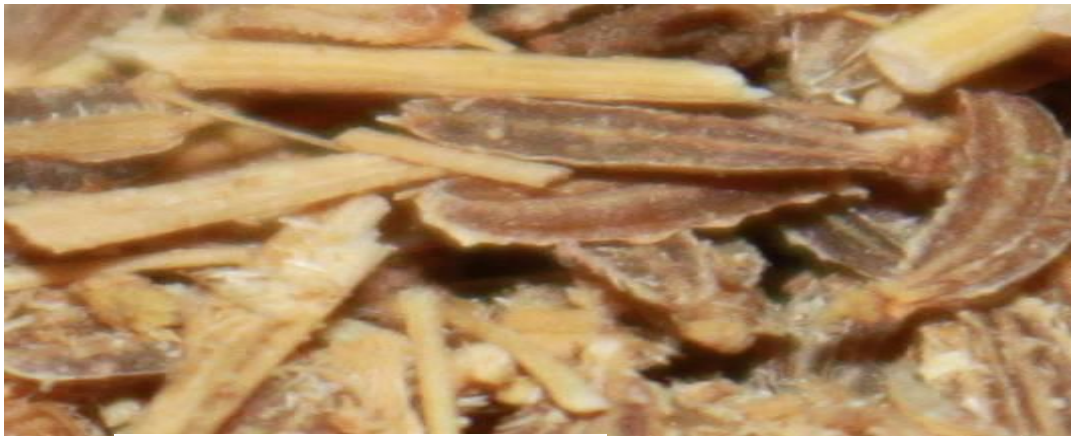
Fotoğraf 3. *Pistacia lentiscus* L. (Hint sakızı)

Fotoğraf 3.1. *Rhus coriaria* L. (Sumak)

Fotoğraf 4. *Myristica fragrans* Gronov. (Hint cevizi)

Fotoğraf 5. *Daucus carota* L. (Havuç tohumu)

Fotoğraf 5.1. *Cuminum cyminum* L. (Kimyon)

Fotoğraf 5.2. *Coriandrum sativum* L. (Kişniş)

Fotoğraf 5.3. *Petroselinum crispum* Mill. Nyman & A.W.Hill (Maydanoz tohumu)

Fotoğraf 5.4. *Ferula meifolia* L. (Çakşır kökü)

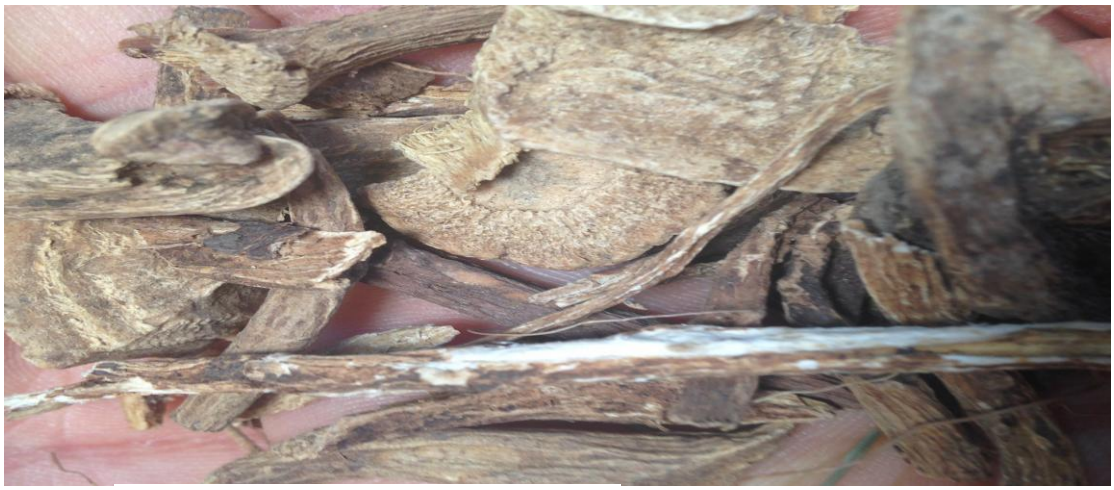
Fotoğraf 5.5. *Apium graveolens* L. var.rapaceum (Mill.) DC. (Kereviz tohumu)

Fotoğraf 5.6. *Foeniculum vulgare* Mill. (Rezene)

Fotoğraf 6. *Helichiysum arenarium* (L.) Moench (Altın otu)

Fotoğraf 6.1. *Inula crithmoides* L. (Andız kökü)

Fotoğraf 6.2. *Calendula officinalis* L**.** (Aynı safa)

Fotoğraf 6.3. *Carthamus tinctorius* Mohler, Roth, Schmidt & Boudreaux (Haspir)

Fotoğraf 6.4. *Taraxacum officinale* G. (Karahindiba)

Fotoğraf 6.5. *Artemisia absinthum* L. (Pelin otu)

Fotoğraf 6.6. *Teucrium polium* L. (Yavşan)

Fotoğraf 6.7. *Achillea millefolium* L. (Civan perçemi)

Fotoğraf 6.8. *Matricaria chamomilla* L. (Papatya)

Fotoğraf 6.9. *Cnicus benedictus* L. (Şevket otu)

Fotoğraf 7. *Capsella bursa-pastoris* L. (Çoban çantağı)

Fotoğraf 7.1. *Brassica nigra* L. (Hardal tohumu)

Fotoğraf 7.2. *Eruca vesicaria* (L.) Cav. (Roka tohumu)

Fotoğraf 7.3. *Nasturtium officinale* W.T.Ation (Su teresi)

Fotoğraf 7.4. *Lepidum sativum* L. (Tere tohumu)

Fotoğraf 7.5. *Raphanus sativus* L. (Turp tohumu)

Fotoğraf 8. *Gummi olibanum* (Hunk). (Akgünlük)

Fotoğraf 9. *Terminalia chebula* Retz. (Karahelile)

Fotoğraf 10. *Sambucus nigra* L. (Mürver otu)

Fotoğraf 11. *Humulus lupulus* L. (Şerbetçi otu)

Fotoğraf 12. *Cucumis melo* L. (Kavun çekirdeği)

Resim 13. *Thuja articulata* Vahl. (Sandaloz sakızı)

Fotoğraf 13.1. *Communis* L. *Subsp. nana Syma* (Ardıç tohumu)

Fotoğraf 13.2. *Thuja arborvitae* L. (Mazı)

Fotoğraf 14. *Epilobium angustifolium* L. (Yakı otu)

Fotoğraf 15. *Calluna vulgaris* (L.) Hull. (Funda)

Fotoğraf 16. *Equisetum arvense* L. (At kuyruğu)

Fotoğraf 17. *Ceratonia siliqua* L. (Keçi boynuzu)

Fotoğraf 17.1. *Cassia angustifolia* L. (Sinameki)

Fotoğraf 17.2. *Astragalus membranaceus* (Fisch.) Bunge (Geven)

Fotoğraf 17.3. *Trigonella foenum-graecum* L. (Çemen)

Fotoğraf 17.4. *Glycyrrhiza glabra* L. (Meyan kökü)

Fotoğraf 18. *Quercus ithaburensis* Decne subsp. *Macrolepis* (Kotschy) Hedge et Yalt (Meşe palamutu)

Fotoğraf 19. *Ginkgo biloba* L**.** (Ginko goliba)

Fotoğraf 20. *Liquidambar orientalis* Mill. (Buhur otu)

Fotoğraf 21. *Hypericum perforatum* L. (Kantaron)

Fotoğraf 22. *Juglans regia* L. (Ceviz yaprağı)

Fotoğraf 23. *Cassia acutifolia* Delile (Açlık otu)

Fotoğraf 23.1. *Lamium album* L. (Ballıbaba)

Fotoğraf 23.2. *Rosmarinus officinalis* L. (Biberiye)

Fotoğraf 23.3. *Marribium vulgare* L. (Boz otu)

Fotoğraf 23.4. *Ocimum basilicum* L. (Fesleğen)

Fotoğraf 23.5. *Thymbra spicata* L. (Karakekik)

Fotoğraf 23.6. *Lavandula stoechas* L. (Karabaş otu)

Fotoğraf 23.7. *Teucrium polium* L. (Kısa Mahmut)

Fotoğraf 23.8. *Lavandula angustifolia* Mill. (Lavanta)

Fotoğraf 23.9. *Melissa officinalis* L. (Melisa)

Fotoğraf 23.10. *Mentha piperita* L. (Tıbbi nane)

Fotoğraf 23.11. *Mentha piperita* L. (Nane)

Fotoğraf 23.12. *Origanum majorana* L. (Mercan köşk)

Fotoğraf 23.13. *Mentha piperita* L. (Tıbbi nane)

Fotoğraf 24. *Laurus nobilis* L. (Defne)

Fotoğraf 24.1. *Cinnamomun zeylanicum* L. (Tarçın)

Fotoğraf 24.2. *Cinnamomum camphora* (L.) J.Presl (Kafurin)

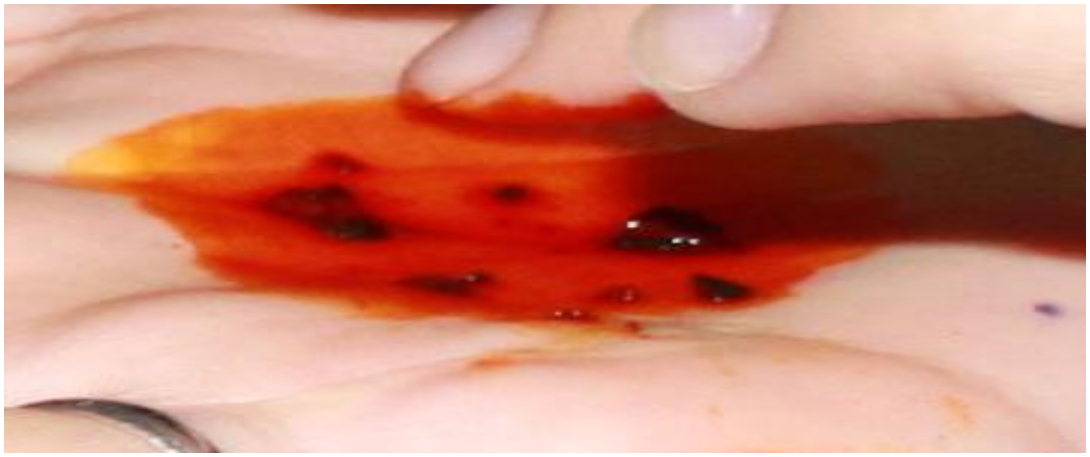
Fotoğraf 25. *Allium cepa* L. (Karaca soğan)

Fotoğraf 26. *Linum usitatissimum* L. (Keten tohumu)

Fotoğraf 27. *Viscum album* L. (Ökse otu)

Fotoğraf 28. *Lawsonia inermis* L. (Kına otu)

Fotoğraf 28.1. *Punica granat* L. (Nar çekirdeği)

Fotoğraf 28.2. *Punica granatum* L. (Nar kabuğu)

Fotoğraf 29. *Hibiscus esculantus* (L.) Moench (Bamya tohumu)

Fotoğraf 29.1. *Hibiscus sabdariffa* L. (Habiskus)

Fotoğraf 29.2. *Alcea calvertii* (Boiss.) Boiss (Hiro)

Fotoğraf 29.3. *Malva sylvestris* L. (Ebegümeci)

Fotoğraf 30. *Myrtus communis* L. (Mersin yaprağı)

Fotoğraf 31. *Olea europaea* L. (Zeytin yaprağı)

Fotoğraf 32. *Fumaria officinalis* L. (Şahtere)

Fotoğraf 33. *Pinus nigra* Arn. Subs. *pallasiana* (Lamb.) Holomboe (Çam sakızı)

Fotoğraf 33.1. *Pinus nigra* J.F.Arnold (Çam kozalağı)

Fotoğraf 34. *Piper nigrum* L. (Karabiber)

Fotoğraf 35. *Plantago lanseolata* L. (Sinir otu)

Fotoğraf 36. *Platanus orientalis* L. (Çınar yaprağı)

Fotoğraf 37. *Phalaris brachystachys* Link. (Kuş yemi)

Fotoğraf 37.1. *Elytrigia repens* (L.) Desv. ex Nevski (Ayrık otu)

Fotoğraf 38. *Nigella sativa* L. (Çörek otu)

Fotoğraf 38.1. *Ranunculus ficaria* L. (Basur otu)

Fotoğraf 39. *Rhamnus frangula* Mill. (Barut ağacı kabuğu)

Fotoğraf 40. *Citrus sinensis* L. (Portakal kabuğu)

Fotoğraf 40.1. *Ruta graveolens* L. (Sedef otu)

Fotoğraf 41. *Prunus amygdalus* Batsch. (Acı badem otu)

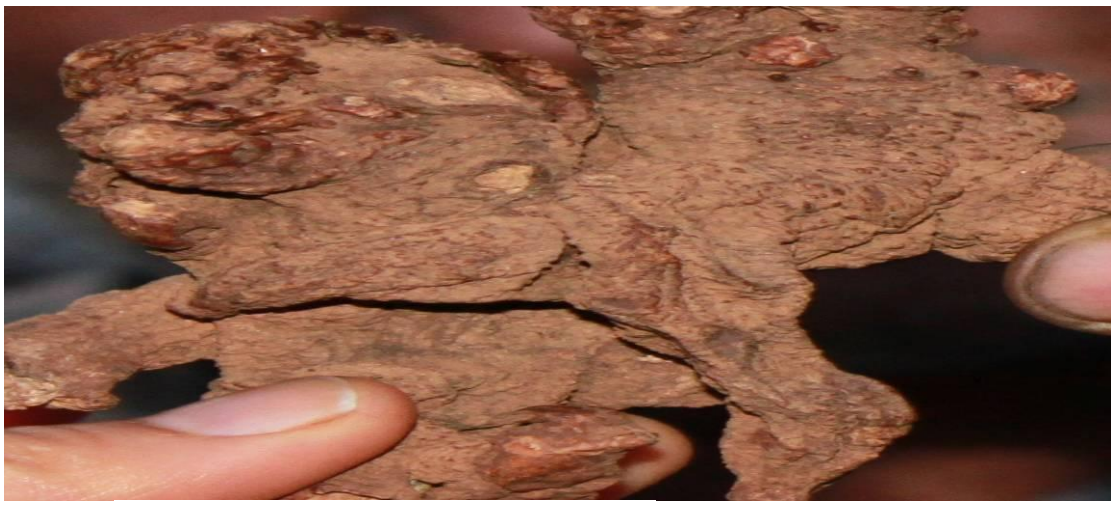
Fotoğraf 41.1. *Crataegus monogyna* Jacq. (Alıç çiçeği)

Fotoğraf 41.2. *Rosa canina* L. (Kuş burnu)

Fotoğraf 41.3. *Cerasus mahaleb* (L.) Mill. (Mahlep)

Fotoğraf 42. *Mandrago officinarum* L. (Adam otu)

Fotoğraf 43. *Camellia sinensis* (L.) Kuntze (Yeşilçay)

Fotoğraf 44. *Aquilaria agallocha* Lamk. (Udu hindi)

Fotoğraf 45. *Tilia platyhyllos* Scop. (Ihlamur)

Fotoğraf 46. *Urtica dioica* L. (Isırgan)

Fotoğraf 47. *Valeriana officinalis* L. (Kedi otu)

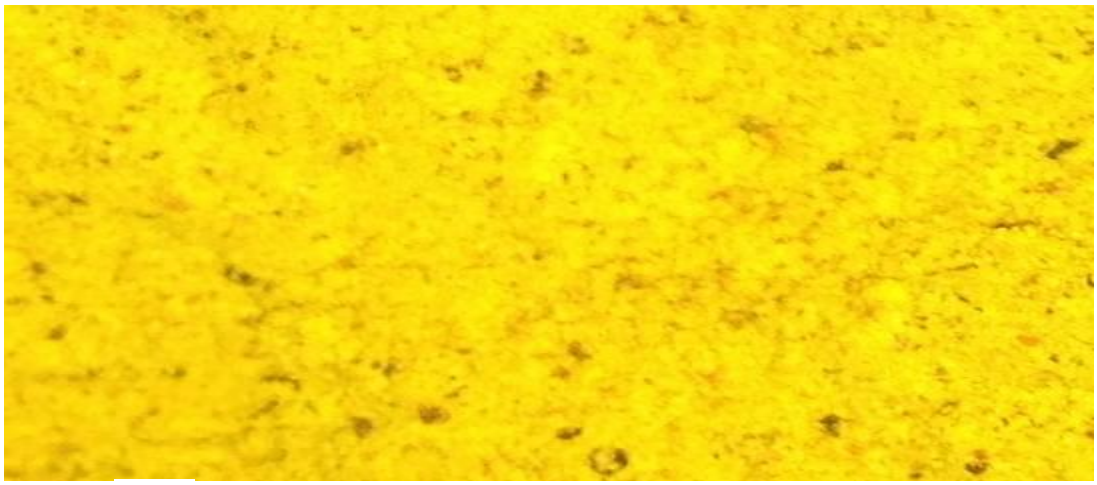
Fotoğraf 48. *Vitex agnus-castus* L. (Hayıt)

Fotoğraf 48.1. *Verbena officinalis* L. (Mine çiçeği)

Fotoğraf 49. *Alpinia officinarum* Hance (Havlıcan)

Fotoğraf 49.1. *Curcuma longa* L. (Zerdeçal)

Fotoğraf 49.2. *Zingiber officinale* Roscoe (Zencefil)

Fotoğraf 50. *Tribulus terrestris* L. (Demir dikeni)

Fotoğraf 50.1. *Peganum harmala* L. (Üzerlik)

4. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Alandan 2 yıl boyunca devam eden çalışma sonucu toplanmış, 55 familyaya ait 113 takson tespit edilmiştir. Bunlardan 16'sı yakacak, 8'i süs bitkisi, 6'sı boya maddesi, 6'sı yem 2'si tütsü, 1'i süpürge ve 74'ü tıbbi amaçla kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 2. Kahta ilçesi ve Narince köyü'nün etnobotanik yönden karşılaştırılması

Kullanım amacı	Kahta	Narince
Yakacak	8	8
Tıbbi amaçlı	48	27
Süpürge yapımında kullanılan	1	1
Süs	4	4
Boya	4	2
Yem	4	2
Tütsü	1	1

İki bölge arasında yakacak, süpürge ve tütsü olarak kullanılan bitkilerin birbirine eşit olduğunu görmekteyiz. Tıbbi amaçla kullanılan bitkiler, ayrıca boya ve yem amacıyla kullanılan bitkilerin Kahta ilçesinde daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Süs bitkilerinin de iki bölgede hemen hemen eşit olduğu gözlenmektedir.

Alanda, bitkilerin zenginliği ve yemeklerde kullanımı oldukça yaygındır. Etnobotanik verilerin toplandığı yerleşim birimlerinin birbirine yakın olması dolayısıyla, bu yörelerdeki halkın bitki kullanımı açısından fark oluşmamaktadır.

Genel olarak araştırma yaptığımız bölgede, bitkilerin geçmişte ve günümüzde yöre insanının hayatında önemli bir yer işgal etmiştir. Ancak insanların genellikle kente göç etmesi sebebiyle bitkilerle haşır neşir olan çok sayıda insanımızı bu kültürden uzaklaştırmıştır. Yöredeki insanlarla bu güne kadar bitki kullanımı konusunda kapsamlı bir çalışmanın yapılmamış olması, bitki kullanım kültürüne ait bitkilerin kayıt altına alınmamasının bu konudaki, bitki birikiminin hızla erimesine sebep olduğu gözlenmiştir.

Araştırma boyunca yapılan faaliyetlerde; bitki kullanım kültürüne ait bilgi birikiminin homojen dağıldığı anlaşılmıştır. Bu homojen dağılımda, iki yerleşim yerlerinin birbirine yakın olmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Çizelge 3. Kahta ilçesinin ve Narince köyünün Adıyamandaki etnobotanik çalışmayla karşılaştırılması

Kullanım amaçları	**Kahta ve Narince (Bakır Sade 2014)**	**Adıyaman (Gelse 2012)**
Tıbbi amaçlı	75	75
Süs	7	17
Boya	6	-
Yem	6	25
Yakacak	16	15

İki bölge arasında tıbbi amaç ve yakacak olarak kullanılan bitki sayısı eşit sayıda olduğu gözlenmektedir. Ancak süs ve yem olarak kullanılan bitkilerin Adıyaman ilinde daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bu da Adıyaman ilinin daha gelişmiş olmasından kaynaklanır. Kahta ilçesi ve Narince köyünün, Adıyaman iline göre daha kırsal kalmasına rağmen tıbbi amaçla kullanılan bitkilerin eşit olması oldukça dikkat çekicidir. Bunun nedeni Narince köyünün ve kahta ilçesinin kırsal olmasından dolayı her türlü sağlık hizmetinden uzak kalmış ve geleneksel olarak

tıbbi bitkileri tercih ettiği görülmüştür. Daha çok yöre halkı kürt kökenli oldukları için bazı bitkilerede kürtçe isimler verilmiştir.

Matricaria chamomilla L. Adıyaman ilinde sadece tıbbi amaçlı kullanılmaktadır Güldaş 2009). Oysa çalışma bölgemizde süs bitkisi ve kırsal olmasından dolayı yakacak olarak da kullanılmaktadır.

Çalışmamızda yakacak amaçlı amaçlı kullanılan bitkiler şunlardır;

- Nar kabuğu (*Punica granatum* L.)
- Portakal kabuğu (*Citrus sinensis* L.)
- Tıbbi nane (*Mentha piperita* L.)
- Kantaron (*Hypericum perforatum* L.)
- Kekik dalları (*Thymbra spicata* L.)
- Papatya dalları (*Matricaria chamomilla* L.)
- Mine çiçeği (*Verbena officinalis* L.)
- Şevket bostan (*Cnicus benedictus* L.)
- Çam kozalakları (*Pinus nigra* J.F. Arnold)
- Hayıt dalları (*Vitex agnus-castus* L.)
- Reyhan dalları (*Ocimum basilicum* L.)
- Hatmi dalı (*Alcea calvertii* Boiss. Boiss.)
- Kuş yemi sapı (*Phalaris brachystachys* Link.)
- Ardıç (*Communis* L. subsp. nana Syma)
- Ayrık kökü (*Elytrigia repens* L. Desv. Ex Nevski)
- Meşe palamudu (*Quercus ithaburensis* subsp. macrolepis)

Olmak üzere toplam 16 bitki bulunmaktadır.

Çalışmamızda süs bitkisi amaçlı kullanılan bitkiler şunlardır;

- Aynı safa (*Calendula officinalis* L.)

- Biberiye (*Rosmarinus officinalis* L.)
- Kekik (*Thymbra spicata* L.)
- Kuş burnu (*Rosa canina* L.)
- Hatmi (*Alcea calvertii* Boiss. Boiss.)
- Papatya (*Matricaria chamomilla* L.)
- Funda (*Calluna vulgaris* L. Hull)
- Havlıcan (*Alpina officinarum* Hance)

Olmak üzere toplam 8 bitki bulunmaktadır.

Çalışmamızda boya maddesi amaçlı kullanılan bitkiler şunlardır;

- Papatya (*Matricaria chamomilla* L.)
- Nar kabuğu (*Punica granatum* L.)
- Kına otu (*Lawsonia inermis* L.)
- Ceviz yaprağı (*Junglas regia* L.)
- Kantaron (*Hypericum perforatum* L.)
- Habiskus (*Hibiscus sabdariffa* L.)

Olmak üzere toplam 6 bitki bulunmaktadır.

Çalışmamızda yem amaçlı kullanılan bitkiler şunlardır;

- Geven (*Astragalus membranaceus* Fisch. Bunge)
- Meşe palamutu (*Quercus ithaburensis* subsp. macrolepis)
- Bamya tohumu (*Hibiscus esculantus* L. Moench)
- Sumak (*Rhus coriaria* L.)
- Kuş yemi (*Phalaris brachystachys* Link.)
- Karahindiba (*Taraxacum officinale* G.)

Olmak üzere toplam 6 bitki bulunmaktadır.

Çalışmamızda süpürge amaçlı kullanılan bitkiler şunlardır;

- Biberiye (*Rosmarinus officinalis* L.)

Olmak üzere tek çeşit bitki bulunmaktadır.

Çalışmamızda tütsü amaçlı kullanılan bitkiler şunlardır;

- Mahlep (*Cerasus mahaleb* L. Mill.)
- Üzerlik (*Peganum harmala* L.)

Olmak üzere toplam 2 bitki bulunmaktadır. Ve geri kalan 74 bitki ise tıbbi amaçla kullanılmaktadır.

KAYNAKÇA

AKAN, H., ASLAN, M. ve EKER, 2004. *Capparis* L. (Kapari) Cinsinin GAP Bölgesindeki İşlenmesi İhracatı ve Son Populasyon Durumu, Ot Sist Bot. Dergisi, **11**: 105-118.

AKAN, H., ASLAN, M., ve BALOS, MM. 2005. Şanlıurfa Semt Pazarlarında Satılan Doğal Bitkilerin Etnobotaniği, Ot Sistematik Botanik Dergisi, **12** (2):43-58.

AKAN, H., 2005. An Ethnobotanical Investigation on the Baskets of Mardin, IVth International Congress of Ethnobotany (ICEB 2005), İstanbul. p.55.

AKAN, H., ve ASLAN, M., 2005. A Folkloric and Ethnobotanical Research on Şanlıurfa Isot, IVth International Congress of Ethnobotany (ICEB 2005), İstanbul, p.15.

AKAN, H., ASLAN, M. and BALOS, MM. 2005. An Assesment of Hand-Made Musical Instruments in Sanlıurfa, IVth International Congress of Ethnobotany, İstanbul, p.5.

AKAN, H., AYDOĞDU, M., and KORKUT, MM., 2005. An Ethnobotanical Research of the Kalecik Mountain Area. IVth International Congress of Ethnobotany (ICEB 2005), İstanbul, p.56. Akan, H., Aslan, M., ve Balos, MM., GAP Yöresindeki Tıbbi ve Aromatik Bitkiler, TBAG/Ç.SEK/22 Nolu Proje sonuç raporu, 136s,

AKGÜL Ali, 2008. Midyat (Mardin) civarında etnobotanik, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Entitüsü.

ASİL, E., ve SAR., S.,1984, Mezopotamya Uygarlıklarında Eczacılık, Ankara Ecz. Od. Bült., **6**(3): 74-77.

BALOS, MM, 2007. Zeytinbahçe ile Akarçay arasında kalan bölgenin Florası ve Etnobotanik Özellikleri, Harran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa, M204s.

BAYTOP, T, 1963. Türkiye'nin Tıbbi ve Zehirli Bitkileri, İstanbul Üniversitesi Yayınları, No; 1039, İstanbul.

BAYTOP, T, 1984. Türkiye'de Bitkilerle Tedavi: Geçmişte ve Bugün, İst. Üniv.Yay.

No: 3255, İstanbul.

ÇİNİ, M, 1983, Urfa'ya Özgü İlaçlar, Harran Dergisi, Şanlıurfa, **19**: 6-7.

DEMİRCİ Serpil, 2010. Andırın (Kahramanmaraş) ilçesinde etnobotanik bir araştırma, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Entitüsü, Yüksek Lisans.

ERDEMİR, AD, 1983. Urfa Folklorik Tıbbından Örnekler ve Modern Tıp Açısından incelenmesi, İstanbul.

GELSE, 2012. Adıyaman ve çevresinin Etnobotanik özellikleri, Yüzüncüyıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

GÜLDAŞ, 2009. Adıyaman ilinde Etnobotanik değeri olan bazı bitkilerin kullanım alanları tespiti, Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

GÜNEŞ Suzan Karaisalı, 2010. (Adana) ve köylerinde halkın kullandığı doğal Bitkilerin etnobotanik yönden araştırılması, Niğde Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitütüsü, Yüksek Lisans.

IŞIKOĞLU, K, 1971. Urfa'da Hastalıkların Tedavi Şekilleri, Türk Folklor Arastırma 259: 5869.

KAVAL İdris, 2011. Geçitli (Hakkari) ve çevresinin etnobotanik özellikleri, Yüzüncüyıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans.

KÜRKÇÜOĞLU, C, 2000. Şanlıurfa: Land of Faith. A Şanlıurfa Governership Cultural publications, Printed by Tisamat Basım Sanayii, Ankara.

Nahya Z., 1983. Urfa'da Doğum Gelenek ve Görenekleri, Türk Folklor araştırmaları, Şanlıurfa, s.73-80.

ÖZEL A, 1999. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Tıbbi ve Aromatik Bitkileri, GAP I. Tarım Kongresi, Şanlıurfa, s.869-876.

SADAY, H., 2009. Güzeloluk Köyü ve çevresinin (Erdemli/Mersin) etnobotanik Özellikleri, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans.

SADIKOĞLU, 1998, Cumhuriyet Dönemi Türk Etnobotanik Araştırmalar Arşivi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 75 s.

SAYA, Ö, 2001. GAP Yöresindeki Tıbbi ve Endemik Bitkiler, Türkiye Çevre Vakfı, Yayın No:143, Önder Matbaa, Ankara.

SEÇMEN, Ö. ve LEBLEBİCİ, E, 1987. Yurdumuzun Zehirli Bitkileri, EÜFF Kit. Seri No.103, İzmir.

YÜCECAN, S, 1988. Kanser Hastalığında Tedavi Amacıyla Kullanılan Yöresel Bitkiler, Beslenme ve Diyet Dergisi, **17**: 111-120.

YÜCECAN, S, 1991. Sindirim Sistemi Rahatsızlıklarında Kullanılan Yöresel Bitkiler, Ç.Ü.Z.F. Dergisi, 6: 137-154.

http://www.iupsa.com/etnobotanik-calismalarin-ulkemizdeki-yeri

http://www.birdunyabilgi.org/kahta-ilcesi-tarihi-hakkinda-bilgi

http://www.ayancuk.com/Haber_3-6604-Narince-Koyu-Kahta-Adiyaman-.html

http://www.kahta.gov.tr/

http://www.kahtanet.com/

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Yasemin BAKIR SADE

Uyruğu: T.C.

Doğum Yeri ve Tarihi: ŞANLIURFA, 09.06.1989

Telefon: 05324703456

Faks: 04143135070

e-mail: jasmium_ruya@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise :	Atatürk lisesi(YD), ŞANLIURFA\Merkez,	2007
Üniversite:	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş,	2012
Yüksek lisans:	Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, ŞANLIURFA\Merkez,	2014

Doktora: ----

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2013-2014,	Celal Çiftçi Anadolu Sağlık Meslek Lisesi,	Öğretmen

UZMANLIK ALANI: Botanik

YABANCI DİLLER: İngilizce

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KAHTA (ADIYAMAN) MERKEZİ VE NARİNCE KÖYÜNÜN ETNOBOTANİK AÇIDAN ARAŞTIRILMASI

Yasemin BAKIR SADE

Harran Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Biyoloji Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Hasan AKAN
YIL: 2014, Sayfa: 96

Bu çalışma 2012-2014 yılları arasında yapılmış, Kahta ve Narince bölgesinde halk botaniği geleneğinde kullanılan bitkiler araştırılmıştır. Çalışma alanı C6 bölgelesine girmektedir. Araştırma bünyesine düzenli geziler yapılmış olup, yöre insanı ile birebir görüşülerek anket çalışması yapılmıştır. Tespit edilen bitkiler bilimsel metoda uygun teşhis edilmiş ve bitkilerin halk geleneğindeki kullanım amaçları tespit edilmiştir. Araştırma bölgesinden toplanan 51 familyaya ait 113 takson tespit edilmiştir. Bunlardan 16'sı yakacak, 8'i süs bitkisi, 6'sı boya maddesi, 6'sı yem 2'si tütsü, 1'i süpürge ve 74'ü tıbbi amaçla kullanıldığı tespit edilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Etnobotanik, Narince, Kahta

ABSTRACT

MSc Thesis

INVESTİGATİON OF THE BOTANİCAL ASPECTS THE CENTRAL KAHTA AND TOWN OF NARİNCE

Yasemin BAKIR SADE

Harran University
Graduate School of Naturel and Applied Sciences
Department of Biology

Supervisor: Prof. Dr. Hasan AKAN
Year: 2014, Page: 96

This working had been studied between 2012-2014 years and the plants which used in the tradition of the folk botany at the regions of Kahta and Narince had been investigated. Working area get into the C6. Regular excursions had been done at the research structure, statistical study had been done by was talked with the local people. Detected in plants were diagnosed avaliable to scientific method. The aims of the tradition of public using of plants had been identified. Collecting from research regions 51 species belong to 113 taxa had been identified. From these had been identified using 16 pieces of firewood, 8 pieces of ornamental plants, 6 pieces of paint materials, 6 pieces of feed, 2 pieces of incenses, 1 piece brom and 74 pieces with medical purpose.

KEY WORDS: Ethnobotany, Kahta, Narince

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez çalışmam sürecinde bilgi, deneyim ve yardımlarını esirgemeyen ve tezimin her aşamasında yardımcı olan tez danışmanım Sayın Prof. Dr.Hasan AKAN'a, annem Nilgün BAKIR'a, babam Abdullah BAKIR'a ve eşim Mustafa SADE'ye, Kahta aktarı Ahmet KORKUT'a ve Narince köyü halkına teşekkürü bir borç bilirim.

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1. Araştırma Alanının Coğrafi Haritası ……...……..10

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa No

Çizelge 1. Kahta'nın aylara göre yıllık ortalama sıcaklık, yağış, nem miktarları 11
Çizelge 2. Kahta ilçesi ve Narince köyü'nün etnobotanik yönden karşılaştırılması …… …….. 88
Çizelge 3. Kahta ilçesinin ve Narince köyünün Adıyaman'daki etnobotanik çalışmayla karşılaştırılması..... 89